

Taxa postală
plătite în num.
No. 224.713-929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj-Ko-
lozsvár, Stra-
da Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 16.
Telefon: 9-77. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 1, negyedévre 3,
félévre 6, egészévre 10 dollár. Hír-
detések díjszabás szerint. Az „U-
KELET” az erdélyi és Bánság
széleskörű napilapja. Cél-
keink utánnomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

UKELET

Részlettel Budapest

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bérmertelen
leveleket nem
fogadunk el.
Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő Jámber
E. Bukaresti szerkesztő: Hátszegi
Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 31.

Ara 5 lei

Csütörtök, 1933 Jan. 26

5693. ÉV
TEBETH 26.

XVI. ÉVF.
20 SZÁM.

A reakciós nő

Az erdélyi román nőszövetségek kolozsvári kongresszusán furesa kijelentések hangzottak el.

Furesa, de nem meglepő kijelentések. A nőegyleti jótékonykban megőszült és megnevelődött hölgyek a demokrácia ellen esiripelték a gyűlésen és az általános választójog ellen, amelyben egy politikailag öntudatlannak is ugyanannyit ér a szavazata, mint a teljesen felkészültnek.

Két évtizeddel ezelőtt a szufragetteket komikus, de romantikus harcra font glóriát a nő „haladó” szelleme köré.

A baloldali pártok kiharcolták a nőknek a szufragetteket követeléseit. Hogy a haladó szellemű gyengébb nem az összes nyugati államokban, minden választáson a reakciós pártokra adja le szavazatát.

Talán azért van ez így, mert a nőknek inkább az a része politizál, amely az úgynevezett „jobb” körökből kerül ki, a hová nem juthatnak el a haladás gondolatai. A politikai érettségi vizsgán mindenesetre konzervatívnak, reakciónak bírózult a nő.

Aki, úgy látszik, csak a divattal tud lépést tartani, de a korrallal nem.

Ezzel szemben

a francia és a német nők világszövetsége több ezerre menő aláírással ellátott felhívást intézett a leszerelési konferencia elnökségéhez, amelyben a legerélyesebben tiltakozik a készülő új világháboru borzalmai ellen.

Szinte nem is nőies, hanem egyenesen férfias bátorsággal követeli a két nőszövetség, hogy a leszerelés ügyében vérengző kedvű katonák és hadiszergyárosok hallathassák hangjukat, akik a leszerelés útja alatt csak újabb mészárlást készítenek elő.

Vannak tehát józan, becsületos és intelligens érzésű és gondolkodású nők is még a világon.

Dereng már a női agyokban és szívekben is.

A francia és német nők szövetsége igen is a demokrácia mellett tör lándzsát, ama demokrácia mellett, mely az emberi élet szentségét nem öhajítja elvetemült hadiszergyárosok alantás érdekeinek kiszolgáltatni.

Vannak már nők: asszonyok és leányok, akik a régi marcona, lélektelen és brutális „hősi” típusban többé már nem ideált, hanem csupán kártékony dudavat látnak.

Az intelligens és felvilágosodott nők ma már megérzik azt, hogy gyermekeiket nem a hazáért, nem magasabb érdekért kényszerítik a modern harterek poklába, hanem az emberiség és a hazafias érdekeiktől messze eső szempontok miatt.

A háboru gépiessé váló válaszával ma már nincs is lehetőség arra, hogy a férfiak természetük hősies oldalát megmutathassák, mert hiszen minden bátorság hiábavaló az aknavetők, a légibombák és a gépfegyverek pusztító mechanizmusával szemben.

A francia és német nők világszövetsége tényleges vagy eljövendő anyák szövetsége s ime ezek az anyák erélyesen emelik fel szavukat a két legnagyobb európai kultúrny fiainak élete érdekében.

Hisszük, hogy ez a harsogó anyai és női hang nem marad hatástalanul és a világ gondolkodó és emberien érző női mindenütt erőteljesen fogják felemelni szavukat a készülő új embermészárlás ellen.

Ki szenvedett többet?

Az a nemes versengés, melynek bebizonyítandó tétele, hogy „ki szenvedett többet” a világháboru után támadt a nemzetek között.

Ennek a tételnek „god erat demonstrandumja” nem egészen ideális célokat szolgált. Mert minden nemzet szenvedéseinek arányában volt jogosult hadikárpótlásra.

Franciaország már régen bebizonyította, hogy sokat szenvedett.

Gandhi mindhalálíg tartó éhségstrájkra készül

London, január 25. Bombayi jelentés szerint Gandhi közelebről új éhségstrájkba kezd, mert az indiai alkirály nem hajlandó az indiai törvényhozás elé javaslatot terjesztetni be aziránt, hogy a páriák is látogathassák Madrasban a hindu templomokat. A hindu nacionalista vezér

éhségstrájkját ezuttal mindhalálíg folytatni akarja. Egyidejű jelentés szerint Indiában újra erősödik az európai áruk elleni bojkottmozgalom. Bombayben ma a hindu gyapotkereskedők Gandhi éltetésével kivonultak a gyapotözsödéről s egyelőre nem szándékoznak oda visszatérni.

A német káosz pillanatnyi tükörképe

Hivatalosan cáfolják, hogy proklamálni készülnének Németországban a végszükségállapotot

A német nemzetiek memorandumban állapítják meg a Schleicher-kormány gazdasági politikája csődjét. Kommunisták éhségfelvonulása Darmstadtban. Ma a kommunisták, vasárnap a szocialisták vonultak fel Berlinben

Ujabb buvárnaszádokat akar építtetni a német kormány?

Berlin, január 25. A Vossische Zeitung Schleicher kancellár tegnapi audienciájával kapcsolatban, amely kizárólag belpolitikai kérdések megvitatására adott alkalmat, azt írja, hogyha a birodalmi gyűlés renitens lesz, az elnök nem új választásokat fog kiírni, hanem proklamálni fogja a végszükségállapotot és elhalasztja az új választásokat.

A lap ehhez a hírhez hozzáfűzi, hogy ebben az esetben a birodalmi kancellár jóvátehetően konfliktusba keverednék az alkotmányhoz ragaszkodó rétegekkel. Ismerve a birodalmi elnök alkotmányos érzületét, azt kell hinnünk, hogy ezt a tervet eléje terjesztették, de hogy ő maga azt bizonyár elutasította.

Ujabb jelentések már hivatalosan is cáfolják a Vossische Zeitung azon értesülését, hogy proklamálni készülne a birodalom területére a végszükségállapotot és hogy a parlament esetleges feloszlata után is elhalasztanák az új választások kiírását.

Ezzel kapcsolatban jelentik azt is, hogy a német nemzeti párt birodalmi gyűlési frakciója memorandumot adott át Schleicher kancellárnak, amelyben megállapítják, hogy kormány gazdasági politikája csődöt mondott s hangoztatják annak szükségességét, hogy a birodalmi kormányt teljesen újjá kell szervezni.

Előző jelentések arról számolnak be, hogy mintegy hatezer hesseni kommunista éhségmárcsot rendezett Darmstadt-

ba, ahol felvonulást rendeztek át a városban. Több csoport meg akarta kísérelni a minisztériumokba való behatolást, ezt azonban a kivevényelt karhatalom megakadályozta s szétszórtatta a kommunistákat.

Ennek ellenére a berlini rendőrfőnökség mára a kommunistáknak, vasárnapra a szociáldemokratáknak engedélyt adott a Bülow térre való felvonulásra és ott tiltakozó gyűlések tartására.

Egyébként Németországban a munkanélküliek száma a hónap közepén 5 millió 966 ezer volt. Január első felhónapjában a szaporulat 193 ezer. Az elmúlt év hasonló időszakában 300 ezerrel nőtt a munkanélküliek száma. Öt év óta most fordul először elő, hogy a munkanélküli összlétszám nem magasabb, mint az elmúlt évi.

London, január 25. A Daily Telegraph ma ismét leleplezi Németországot. Azt írja, hogy a német delegáció Genfben azzal a kéressel fog a Népszövetség elé állani, hogy engedje meg tengeraltjáró naszádok építését. De ez még a jobbik eset. A német birodalmi kormány attól sem riad vissza, hogy minden bejelentés nélkül hozzálát a tengeraltjáró flottaépítéséhez és csak azután fog erről jelentést tenni a Népszövetségnek azzal a megokolással, hogy Németország szomszédállamai erős buvárnaszádflotta felett rendelkeznek.

A győztes államok általában már bebizonyították, csak Anglia késett a bizonyítással.

Ez természetesen csak elméleti vita volt, mert a hadikárpótlást azért Anglia is megkapta.

Most aztán Anglia is kijött a bizonyítékokkal.

Bebizonyította, hogy több mint egymillió embere esett el és közel kilenc millió ember egészsége rendült meg a nagy katasztrófa következtében.

Igy hát az Anglia önértetén ejtett seb

begyógyult. Anglia szenvedett. Mindenki szenvedett.

Ami egymagában is tragikus. De növeli ennek a bizonyításnak a tragikumát az a körülmény, hogy mindez a hadikárpótlásokért történt.

Pedig ha mindenki szenvedett, akkor egyéb következtetéseket kellene levonni a szenvedésekből.

Hogy össze kell fogni az államoknak, az emberiségnek, a sokat szenvedőknek: Soha többé háborút, hogy soha többé ne legyen ennyi szenvedés a világon...

VILÁG TÜKRE

osregi kulturák nyomában

Stein Aurél, a kiváló zsidó tudós és Ázsia-kutató, aki nemrégiben lett hetven éves, Allandóban Kasmirban tartózkodik. Az itt következő cikkét legújabb kutatásairól írta.

Amikor legutóbb Európában voltam, gyakran kérdezték tőlem, hogy Európa belátható időn belül számolhat-e Ázsiával, mint egységes politikai tényezővel, vajjon Ázsia valóban arra vár-e hogy felváltja a fehér kulturát és átvegye Európa felett az uralmat.

Erre a kérdésre a következőket válaszoltam: Amint a múltban sohasem volt politikailag és néprajzilag egységes Ázsia és most sines ilyen, úgy a jövőben sem lesz. Ázsia csak mint földrajzi fogalom egységes, de azok a népek és fajok, amelyek lakják, rendkívül különböznek egymástól. Közös érdekek, ideálok, politikai vagy kulturális programok sohasem fűzték őket össze egymással. És még ma is gyakran megtaláljuk a legmagasabb kultúra mellett a legnagyobb foku kulturálatlanságot és néhány kilométerre a törzsi uralom primitív berendezésétől olyan államokat, amelyeket a legmodernebb európai rendszer szerint igazgatnak.

Csak indiát említem fel, ahol már negyvenkét éve élek. Ez az ország hű tükrre az egész ázsiai kontinensnek, mert India egyes népei között ugyanazokat a mélyreható különbségeket találjuk, mint például Svédország és Spanyolország között.

Ahelyett, hogy egész Ázsiáról beszéljenek, inkább egyetlen „esetet” szeretnék kiragadni, sokkal kisebb területéről. Mert ez annyira ritka és annyira szembeötlő, hogy az európai olvasót bizonyára érdekelné fogja: India északnyugati határáról van szó, ahol már évtizedek óta végzek régészeti kutatásokat.

Ez a vidék Afganisztánig nyúlik és kiterjedése körülbelül megfelel annak a távolságnak, amely az északi Jeges-tenger és a fekete tenger között van. A határon több millió főnyi harcász törzsek lakik, amely rendkívül primitív és szegegyes életviszonyok között igazán bár módra tengeti az életét. Mivel földjük meglehetősen terméketlen, időről időre betörnek az Indus termékeny síkságaira, hogy ily módon jussanak valami zsákmányhoz. Az angol-indiai csapatok ezek ellen a betörések ellen büntető expedíciókat szerveznek, amelyek költségei milliókra rúgnak. Annak ellenére, hogy ilyenkor ezeknek a rablótörzseknek a falvait a földig lerombolják, elég gyakran ismétlődnek meg úgy a betörések, mint a büntetőexpedíciók.

A múlt évszázad rengeteg pénz és véráldozattal járó tapasztalatai az angol indiai kormányt a legutóbbi évtizedekben arra indították, hogy olyan takarékot kövessen, amely majdnem teljesen feddi a régi római birodalom határpolitikáját. A régi római császároknak is a maguk világbirodalmában ugyanezeket a határproblémákat kellett megoldaniuk és ők is azon a nézetben voltak, hogy az ilyen betöréseket legjobban úgy lehet megakadályozni, ha ezekből a rabló barbár törzsekből őresapatokat szerveznek. Ily módon tényleg sikerült is nekik a határvidékek nyugalmát biztosítani. Ennek megfelelően az angol kormány az északnyugatindiai határvidéken határőrségeket szervezett ezekből a törzsekből és ez a rendszabály nagyjában be is vált. A lázadások miatt — ugyancsak római mintára — mindenütt hatalmas országotakat építenek, amelyeken a csapatok mindenkor gyorsan eljuthatnak a veszélyeztetett pontokra. Ezeket az utakat, valamint a fontos hidakat is őrtornyokkal, kis erődítményekkel, tankokkal és páncélos gépkocsikkal erősíti meg.

Az is igen érdekes dolog, hogy az angolok ezeknek az utaknak építésével is a lázadó pathan törzsek főnökeit bizták meg. Mivel az utak ezeknek a törzseknek a területén vezetnek keresztül, az indiai kormány teljesen rábizta a törzsfőnökökre a munkaerők kiadását és ezek a barbár törzsfőnökök is vannak annyira európaiak és modernnek, hogy az utépítési célokra szánt pénzekből kisebb-nagyobb összegeket saját céljaikra fordítanak. A törzsfőnökök üzleti érzelme más irányban is rendkívül fejlett, mert az utépítési munkálatokat egyszerűen angol-indiai vállalkozóknak adják albérléssel, ők maguk pedig szerényen megelégednek azzal a nem csekély differenciával, amely az általuk benyújtott költészsámra és a tényleges költség között van. Az angolok azonban — akik szintén rendelkeznek némi csekély üzleti érzékkel — szándékosan juttatják ily módon pénzhez ezeket a barbár törzseket, mert az átmeneti pénzösszegek, melyek a határvidékeken fellép, azt eredményezi, hogy egyes törzsfőnökök, akik előtt például a szappan teljesen ismeretlen fogalom volt és marad még nagyon hosszú ideig, mégis számos — szerintiük a szappannál fontosabb — európai luxuscikket vásárolnak, így például feltétlenül szükségük van autóra. Közben azonban ugyanezek az emberek bármikor készek arra, hogy — régi jó törzsi hagyományaik szerint — rablóhadjáratot indítsanak.

Kétezer év után így ismétlődik meg a világtörténelem. Amit a rómaiak ha táraik védelmére sikerrel vittek keresztül, ugyanazt teszi a XX. században az indiai kormány. Ennek a politikának az az alapfelfogása, hogy a primitív törzsek életvitelére nem kell beavatkozni, hanem ehelyett a törzsek anyagilag kell támogatni.

A nyugateurópai civilizáció és a naiv, egyszerű európai ember számára gyakran borzalmas népszokások groteszk módon adnak itt egymásnak találkozt. Az a pathanus katona, aki az indiai hadseregben európai fegyelmet, angol vezényszavakat és katonas rendet tanult és szolgálati ideje alatt megismerkedett a nagyobb indiai városokkal, idejének letelte után, vagy ha szabadságra megy, visszatér a hegyei közé, tovább gyakorolja a verboszt és tovább tömeggyilkol. És az angol-indiai hatóságoknak eszük ágába sincs, hogy ezen az állapoton változtassanak. A közigazgatási határon belül mindenki köteles a törvényt tiszteletben tartani, amit azonban ezek a törzsek ősi otthonukban — mindenestre még India földrajzi határán belül — tesznek — az ő dolguk. Sőt európaiak csak akkor kapnak engedélyt ezeknek a területeknek a beutazására, ha ebben az illető törzsfőnökök is beleegyeznek és garantálják az illető európai utas személyi biztonságát. Az indiai kormány azonban csak akkor adja meg ezt az engedélyt, ha az európai látogató elég jól ismeri a törzsek szokásait és így kellően tud hozzájuk alkalmazkodni.

En magam már majdnem teljesen bennszülött lettem, ami annyit jelent, hogy egyetlen bennszülött sem zavar meg a munkámban. Már rég leszoktam arról, hogy állandó lakóhelyem legyen, mivel a telet rendszerint tanulmányutakkal töltöm, nyáron azonban Kasmirban tartózkodom, ahol utazásaim eredményét dolgozom fel. 1926-ban az északnyugati határvidéken Nagy Sándor nyomait követtem. A következő években Beludzsisztán és Makran sivatagjain kóboroltam és ezen az utamon számos kő- és bronzkorszakbeli felfedezést tettem. Ezek a kőkorszakbeli lakások néha 30—50 méter magasak. Kutató utaim a régészeti leleteken kívül számos földrajzi és antropológiai felfedezéssel is jártak. Négy hónapig éltem Délbeludzsisztán sivatagszerű vidékén és ez alatt a négy hónap alatt szűrt vizet ittam, mert a beludzsisztáni sós vizet európai ember nem bírja el.

A beludzsisztáni puszták egyben ritka természeti tüneményekkel is szolgálnak, amely sehol másutt nem figyelhető meg ennyire, tudniillik azzal, hogy egy vidék klímája öt-hatezer év alatt teljesen megváltozhat. Egész kulturák virágzása és alkonyra igen gyakran az ilyen éghajlatváltozásokkal függ össze, amely a földgömb egyik helyét hirtelen sivataggá változtatja, míg másutt ugyanakkor virágzó kultúrát teremt.

3 nagy előnye van a PEBECO FOGPASZTANAK

1. Megóvja a fogak ragyogó fehérségét és egészségét.
2. Semlegesíti a káros szájszavat.
3. Udítoleg hat és megszünteti a kellemetlen szájszagot. Emellett teljesen ártalmatlan.

Elsodort életek nyomában, papirhulladék-hegyek tövében

Hogyan élnek a bukaresti élet hajótöröttjei és számkivetettjei

Bucuresti-Bukarest, január 25.

A kegyetlen tél elől a nyomor elűnt az utcákról; sötét odukba húzódott, elrejtőzve a halálhozó hideg elől.

Egyik román kollégámmal indultunk utunk a perifériák felé, hogy felkutassuk a nyomor birodalmát. Amikor sem juthatunk a külvárosokig, amikor a központi vásárcsarnok közelében kollégám figyelmeztetett:

— A közelben ismerek egy buvóhelyet, ahol az úgynevezett papirgyűjtők rendeztek be maguknak „otthont”.

Omladozó fészék, bedeszkázott ablakok, betámasztott ajtó, köröskörül papirhegyek, papirhulladékok. A papirhegyek mögül tűz fénye világítja be a sötét odút, amelyet fogtógató füst tölt meg. A tűz körül, amelyet papírral élesztenek, esett emberpáriák, férfiak, nők melegszenek. Kissé távolabb, az egyik papirhalmaz csúcán idősebb férfi alszik. Ugy lát-szik ő itt a főnök, mert a tűznek felé eső oldalán nem ül senki, hogy annak melege ilyenformán hozzá is eljuthasson.

A papirhegyek tövében

Beszédük halk morajként hatott, összegyűződve szorultak össze a gyöngemeleglet árasztó és gyorsan ellobbanó tűz körül. Megjelenésünkkel mintha rájuk ijesztettünk volna. Felvilágosítottuk őket, hogy sorsuk iránt érdeklődünk, mire szinte felszabadulva sóhajtottak.

A papirhulladék csúcán fekvő alak, akiről azt hittük, hogy alszik, felnyitotta a szemét és gnyunosan mondotta:

— A legnagyobb szíveség, amit tehetnek a számunkra az, hogy hagyjanak békét nekünk, mert ha megírják, hogy hol van ez a hajlékunk, holnap már biztosan nyakunkon a rendőrség és mi a toloncházba kerülünk. Szegény Zamfir Jonescu barátom, aki egy este elkészett és máshol hajtotta le a fejét, elfogták, a toloncházba szállították s ott úgy megverték, hogy még most is vért köp tőle.

Mi nem vagyunk csavargók...

— Ez itt a mi papirraktárunk és egyúttal a lakásunk is. Mi nem vagyunk csavargók... Nekünk van foglalkozásunk: a papirhulladékokat gyűjtjük össze, amit mások eldobnak. Hasznos munka és közti-tisztasági szempontból is előnyös, de lám mégsem hagynak bennünket nyugton élni. Ebben a pillanatban egy nő lépett be az ajtón, hátán hatalmas zsák papirhulladékkal. Amikor meglát bennünket, visszahökken. Ijedten néz körül, míg a tűz körül ülők egyike hozzáfordul:

— Lépj csak nyugodtan be, Fira.
— És mit csinálnak a papirhulladékkal? — kérdeztük őket.
— A Str. Plevnein levő papirgyűjtőbe visszük, ahol 70 banit kapunk kilójáért. Ebből élünk — válaszulja fekvő helyzetéből az egyik melegező.
— És mennyit keresnek meg?
— Vagy 150—160 lejt hetenként.
— Régóta foglalkoznak ezzel a mester-séggel?

Nincs többé kocsz a szemét között

— Előbb kocszot gyűjtöttünk a szemétdombokon, a hamuval együtt még használható szemet, vagy kocszot is eldobtak, ma már azonban vége ennek a kereseti forrásnak. Nincs többé kocsz a szemét között... Krízis van... A gazdasszonyok takarékosabbak... A papírral sokkal nehezebb megélni...

A bódé egyik sarkában asszonyt pillantok meg két gyermekkel. Rongyokba burkolva magához szorítja, hogy megvédi őket, amennyire csak lehet a hidegtől.

Megkérdelem, hogy miből él, talán ő is papirgyűjtő?

— Nem hagyhatom itt a gyermekeket, úgy, hogy abból élek, amit ezek a jó emberek adnak. Ha nem fogadtak volna maguk közé, mindkét gyermekemmel megfagytam volna az egyik elmúlt éjszaka. Heteken keresztül kerestem állást, mint cseléd, mint mosónő, mint takarítónő, de sehol sem kellettem a két gyermek miatt...

A hulladékhegy csúcán fekvő főnök felül a helyén és leinti az asszonyt:

— Azzal hogy befogadtuk magunk közé nem segítettünk rajtuk... Ettől még éhen halhatnak és vigan megfagyhatnak. Akik jólétben élnek, azt hiszik, hogy amikor két kenyert adnak egy szegény asszonynak, száz nyomorultat a toloncházba, száz másikat a munkakolóniára, ha akad még száz azt a börtönbe szállítják, ha megszáporítják a rendőrök, az ügyészek és a börtönőrök számát, ezzel megoldják eze-

Hátszegi Ernő

Select Muzgó

Premier!

Csak felnőtteknek!!

Premier!

Csütörtökön, január 26-án:

„Frankenstein“

(Egy ember, aki szörnyet alkotott)

A borzalmas filmje, amely nagyobb, mint a Gólem, a Bestia és a többi hasonló alkotások. A hatóságok rendelete értelmében a 16 éven aluliak nem nézhetik meg a filmet. Gyöngébb idegzetűeknek az orvosok tiltották el a FRANKENSTEINT. Ezen filmet a kedvezményes és tiszteletjegyek nem érvényesek. Jegyek megváltásáról tanácsos idejében gondoskodni.

Április 15-ig nem lehet házasságot kötni Oroszországban

A szovjet városából, minden vagyonuk hátrahagyásával ezrével menekülnek az emberek az új igazoltatási eljárás elől

London, január 25. Moszkvából érkező jelentések szerint a szovjetkormány új rendelkezése, amelyben a lakosság szigorúbb nyilvántartását rendelte el, egyre nagyobb izgalmat kelt a városi lakosság körében. A nyilvántartással kapcsolatban ugyanis felülvizsgálják minden személy „megbízhatóságát” és proletár érzelmeit és azokat, akiket nem találnak megbízhatóknak, előre meghatározott terv szerint a vidéken telepítik le. A rendelet kibocsátása után Moszkvában, Leningrádban, Minszkben és más városokban megkezdődött a nagy menekülés.

Családok száza hagyják el lakóhelyüket és minden vagyonuk ott marad a lakásukban, mert semmit sem mernek magukkal vinni, nehogy a menekülés feltűnővé váljon.

A rendelet a városok körül zónát ír elő és azok kerülnek felülvizsgálás és nyilvántartás alá, akik ezen a zónán belül laknak. — A szerencsétlen emberek, akik tudják, hogy gyanusoknak tartják őket, sietve igyekeznek ezen a zónán kívül, nehogy listára kerüljenek.

Az orosz lakásbejelentő hivatalok becslése szerint az úgynevezett tisztogatási akció következtében április 15-ig körülbelül két és félmillió embert üznek majd el a hét legnagyobb orosz városból. Ezeket a szerencsétleneket megfosztják otthonuktól.

Az ipartelepeken már megkezdődött az igazi és álproletárok elkülönítése. A moszkvai vilámossági trüsz tizezer munkásának első revíziója során kiderült, hogy a munkások közt 140 egykori fehérgárdista, 250 egykori kulák, 200 polgári jogoktól megfosztott személy és 200 rovtomult ember van. Ezeket nyomban elbocsátották, élelmszerjegyüket elvették, nem kapnak utlevelet és személyi igazolványt, úgy, hogy az éhhalálnak vannak kitéve. A szovjetkormány ezenkívül elrendelte, hogy mindaddig, amíg a tisztítási folyamat befejezést nem nyer, vagyis április 15-éig Szovjetországon területén nem lehet házasságot kötni és nem lehet senkit sem adoptálni. Ez az intézkedés azért történt, mert a jövőben házasságot sem köthetnek azok, akiknek nincs meg az új rendelkezés előírt személyi megbízhatósági igazolványuk.

Uránia mozgó

ma bemutatja

„Európa lángokban“

(Egy bécsi leány története)

Egy amerikai repülőtest tragédiája, aki beleszeret egy osztrák hercegnőbe.

ket a problémákat. Maguk ezt hiszik... De tévednek az urak. A baj a gyökérmé van és hiába vágják le a száraz gyümölcsöt.

— Mi volt maga azelőtt, hogy erre a „pályára” lépett?

— Hogy mi voltam? Mit és kit érdekel ez?... Köpök a multamra... A kérdés, hogy most mi vagyok... Csak ez számít... Egy undorító, beteg és férges kutya vagyok... Nem vagyok én már ember, kutya vagyok, aki esetleg már két nap múlva ezeken a szemétdombokon fog kimulni. Talán akkor majd tudomást vesznek róla, hogy ember voltam és megtisztelnék azzal, hogy becses hullámát a kórbonctani intézetbe szállítsák... ha-ha!...

A kacaj kísértetiesen tölti be a kis barakot. Az ember kacaja háborzongató köhögésbe ful. Elnyulik a hulladékombon. Társai elmondják, hogy nagyon beteg.

Senki sem tudja megmondani, hogy ki volt, honnan jött... Talán valamikor réggen — ha igaz, amit beszélnek — egyetemi hallgató volt...

Kiléptünk az éjszakába. Hóvihar van. Lábunk alatt csikorog a frissen leesett hó. Elindulunk felkutatni az elsodort életeket.

„Kiva Mani“

Bucure

Kelet tud.

szokatlan

tárgyat k

bukaresti

társa éppe

nyekre va

zett a pár

vallást ké

vagy kevé

dése nem

hanem az

li, amelye

Érdekes v

kijelentés

a bukares

kált korm

Averes

laszokat a

jegyze

nyok ake

orge Brat

zere felfo

nem a ké

nem azt

politika

új időkbe

új idők al

oldani.

Dr. Lu

közül, aki

zá. A par

történetén

alá azt a

nyosan k

Elmondot

Munteniá

ugyszólvá

delmek. N

az ellenzé

szágot és

az idegen

vetkezést

landóság

— I. F

uralkodás

pu — hos

nem vált

nyok, mi

godtan

hogy vég

tek. Két

a kormán

térünk a

kevesebb,

niának. N

tozás oká

titkos ok

— A k

szeszélyek

Rossz tan

akarják k

melyet a

nyos ren

tyranus

a felelős

fejével f

rossz ké

uralkodó

trónra és

mányai v

nyokat s

kotmány

Az utols

hogy új

készülne

tika, a p

tok leror

Az A

Argetoia

tális mó

déseire.

tozást, n

Carneval bevonulására többször tisztítom, festetem át CZINK-nél ruháimat

A román politikai pártok vezeterei nyilatkoznak a kormányválságról

Gheorghe Bratianu és Averescu marsall rezerváltan, Lupu merészen és Argetoianu cinikusan nyilatkozik a Maniu-kormány bukásáról

Grigore Filipescu a kormányváltás szenzációs kulisszatitkaival

„Kívánok Argetoianunak sok olyan vereséget, mint aminőt Maniu szenvedett el az elmúlt héten“

Bucuresti-Bukarest, január 25. (Az Uj Kelet tud.) A Maniu kormány bukásának szokatlan körülményei még mindig vita tárgyát képezik politikai körökben és a bukaresti sajtóban. Az Adeverul munkatársa éppen a válság szokatlan körülményeire való tekintettel körkérdezt intézett a pártvezetőkhez, akikről nyílt szívvallást kért. A kormányzás alkotmányos vagy kevésbé alkotmányos voltának kérdése nemcsak a nemzeti parasztpártot, hanem az összes politikai pártokat érdekli, amelyek uralmon voltak és lehetnek. Érdekes volt tehát figyelemmel kísérni a kijelentéseket, amelyeket a pártvezetők a bukaresti rendőrprefektus által provokált kormánybukás ügyében tettek.

Averescu marsall általában kitérő válaszokat adott és csupán általánosságban jegyezte meg, hogy ő mindig a kormányok akciósabadságának híve volt. George Bratianu, az új liberálisok fiatal vezetője felfogásának megfelelően ugyancsak nem a kérdés lényegéhez szolt hozzá, hanem azt hangoztatta, hogy az idősebb politikusi generáció általában nem tud az új időkbe beleilleszkedni és nem képes az új idők által felállított problémákat megoldani.

Lupu a visszakisértő multról

Dr. Lupu volt az első a pártvezetők közül, aki a kérdés lényegéhez szolt hozzá. A parasztpárt vezetője a régi Románia történetének felelevenítésével támasztotta alá azt a meggyőződését, hogy alkotmányosan kell kormányozni az országot. Elmondotta Lupu, hogy Moldovában és Munteniában két évszázadon keresztül ugyszólván évről-évre változtak a fejedelmek. Minden új fejedelem levágatta az ellenzéki vezetők fejét, kirabolta az országot és aztán külföldre menekült. Csak az idegen dinasztia trónraültetésével következett egy bizonyos nyugalom és állandóság az uralkodásban.

I. Károly és Ferdinand királyok uralkodása — folytatta nyilatkozatát Lupu — hosszú és eredményes volt. Alattuk nem változtak olyan gyakran a kormányok, mint régen. És a kormányok nyugodtan kormányozhattak, mert tudták, hogy véghezvihatják azt, amihez nekikezdtek. Két év óta azonban ugylátszik, hogy a kormányváltások tekintetében visszaterünk a multhoz. Két esztendő alatt nem kevesebb, mint öt kormánya volt Romániának. Néha meg lehetett érteni a változás okát, néha azonban áthatolhatatlan titkos okok idézték elő.

Rossz tanácsadók, akik az alkotmány ellen dolgoznak

A koronának nem szabad személyes szeszélyek és befolyások alatt eszelekednie Rossz tanácsadók azok, akik más utakra akarják irányítani az uralkodót, mint a melyet a nehezen megszerzett alkotmányos rend előir. Az egykori fejedelem tyranus volt, de választották és viselte a felelősséget eszelekedeteiért. Gyakran fejével fizette meg törvénytelenégeit és rossz kormányzását. Az alkotmányos uralkodó származásánál fogva kerül a trónra és felelőtlen. A felelősséget kormányai viselik. De éppen ezért a kormányokat szabadon kell hagyni, hogy az alkotmány keretein belül dolgozhassanak. Az utolsó kormányválság azt mutatja, hogy új kormányváltási szabályokat készülnék bevezetni nálunk. Rossz politika, a pártvezetők lesepülni és a pártok lerombolásán dolgozni.

Argetoianunak tetszik a változás

Az Adeverul megszólaltatja ezután Argetoianut, aki a maga cinikus és brutális módján válaszolt az újságíró kérdéseire. Helyesnek találja a kormányváltást, mert „Maniu nemcsak a Marinescu

ezredés és Dumitrescu tábornok fejét követelte. A nemzeti parasztpárt vezetője azt akarta, hogy Jonescu és Florescu Banu tábornokok, Dumitrescu esendőrőfőparancsnok és Stángaciú tábornok, a sziguranca vezérigazgatója után menessze az uralkodó Marinescu ezredest. Dinu Cezianu párizsi román követet és Puiu Dumitrescu magántitkárt. A nemzeti parasztpárt vezetőinek ezen követeléseit már csak azért is egészen érthetetlenek, minthogy Marinescu ezredest és Dinu Cezianut ő maga nevezte ki annakidején. Stángaciú tábornok és Dumitrescu esendőrőfőparancsnok kinevezése pedig az én előterjesztésemre történt, anélkül, hogy erre vonatkozólag bárhonnán is instrukciókat kaptam volna.“

„Két egyenes út között — kanyargó ösvény“

Az anket Grigore Filipescu rendkívül érdekes nyilatkozatával fejeződik be. A konzervatív párt vezetőinek főleg Argetoianuval polemizáló nyilatkozata többek között a következőket mondja:

„Midőn Károly király visszatért az

országba, két út állott előtte. Az egyik, amit a Vlad Tepes liga propagál: használja a király népszerűségét arra, hogy átmenetileg diktatúrát vezessen be a mult likvidálására. Komoly okunk volt azt hinni, hogy a király erre az utra lép. Ugylátszik azonban, hogy az 1931 tavaszán Spanyolországban történt események visszatartották a királyt az elhatározás küszöbén. Maradt a másik út, a teljes alkotmányosság. Sajnos nem léptünk sem egyik, sem másik utra, hanem a felelőtlen kormányzás kanyargó ösvényeire. Az uralkodó azt hitte, hogy saját felfogása szerint irányíthatja az országot, de a felelősséget áthárítva a kormányzás báb-jaira. Természetes, hogy azok az emberek akik egy ilyen szerepre vállalkoznak, nem lehetnek teljes emberek. Midőn Maniu visszatért a nemzeti parasztpárt és a kormány élére, pontos feltételeket állított. A nemzeti parasztpárt egyik vezetője közölte az uralkodóval Maniu feltételeit, a melyek között első helyen állott az, hogy Maniu abszolút szabadságot kért magának bármely tisztviselő kinevezése vagy menesztése tekintetében. Az uralkodó a

Influenza
nátha, torok és mandulagyulladás
elkerüli, ha rendszeresen szopogat
Anacot-pastillát

feltételt elfogadta. A nemzeti parasztpárti vezetők a királytól visszatérve, kifejtette a pártvezetőség előtt audienciájának eredményét és Maniu kénytelen volt a pártelnökséget elfogadni. Alig egy héttel ezután már konfliktus tört ki Stefanescu-Amza tábornok miatt, akiből az uralkodó hadügyminisztert akart csinálni a végleges Vaida kormányban. Csodálkozom, hogy ezek után hogy is juthatott el a nemzeti parasztpárti kormány a bukaresti rendőrprefektus konfliktusáig.

Argetoianu azt mondja, hogy Dinu Cezianut Maniu nevezte ki. Ez igaz, csak hogy Maniu akkor feltételhez szabta Cezianu dekrétumának aláírását. Ahhoz, hogy Cezianu ne maradjonon többet mint három hónapot Párizsban. Az meg egyenesen neveléses, amikor a volt pénzügyminiszter arról beszél, hogy Dumitrescu tábornokot ő nevezte ki a esendőrőség főparancsnokának anélkül, hogy ezt a kinevezést valaki is kérte volna. Szegény Argetoianu elfelejté még azt is, hogy a esendőrőfőparancsnoknak tábornokká való előléptetése miatt annakidején kimaradt egy hadügyminiszter a kormányból.

— Midőn egy hónappal ezelőtt külföldre utaztam, az emberek azzal vádolták Maniut, hogy nem tett semmit abban a kérdésben, amely az ő Badacsonya való visszavonulását előidézte. Most visszatérve, látom, hogy ugyanazok az emberek azzal vádolják Maniut, hogy túllépte miniszterelnöki hatáskörét. Nos, én csak esodálomat fejezhetem ki ezzel az emberrel szemben, aki sok kérdésben másképen gondolkodik, mint én, de aki az én generációm a becsületet és jellemet szimbolizálja. Kívánok Argetoianunak sok olyan vereséget, mint amilyent Maniu szenvedett el az elmúlt héten.

Félórás ütközetet vívtak a bukaresti egyetem diákjai sztrájkoló kollégáikkal

Csernovicban teljesen helyreállott a nyugalom

Bucuresti-Bukarest, január 25. (Az Uj Kelet tud.) Megirtuk, hogy a bukaresti egyetem jogi fakultásának hallgatói sztrájkba léptek, a magas tandíjak és vizsgadíjak elleni tiltakozásuk jeléül. A sztrájk átterjedt az orvosi fakultásra is. A jogi kar tanári kamara elhatározta, hogy amennyiben a diákok hétfőn nem szüntetik be a sztrájkot, úgy felfüggesztik a tanítást. Hétfőn a professzorok mindenesetre megjelentek a kitűzött eladásokon. A sztrájkoló diákok elalották a fakultás bejárait, hogy megakadályozzák a sztrájkoló kollégáknak a kurzusokon való részvételét. A hatóságok esendőrpátrultt küldték ki a várható verekedés megakadályozására. Stoicescu professzor a római jog előadásán mégis résztvett mint egy harminc diák. A sztrájkoló megpróbálták megakadályozni az előadás megtartását, ami azonban nem sikerült nekik, mert a terem ajtajait idejében lezárták. Az előadás befejezése után a sztrájkoló és a tanterem előtt várakozó sztrájkoló között szóváltásra került sor, amely hatalmas verekedéssé terebélyesedett. Közel teljes félórán keresztül-ütöttek, verték egymást a két tábor hívei, akik közül többen ke rültek ki betört fejjel és könnyebb sérülésekkel.

A közoktatásügyi minisztérium leiratot intézett a bukaresti egyetem jogi fakultásához, a sztrájk ügyének gyors megoldását kérve. Gheorghiu professzor, a bukaresti egyetem rektora nyilatkozatot adott a sajtónak, amelyben kijelentette, hogy a jogi fakultás törvénytelenül járt el akkor, midőn az előadások beszüntetésére határozta el magát. Kedden este a sztrájkoló diákok gyűlést tartottak a Guttenberg diákotthonban és a mozgalom folytatását határozták el. A gyűlésen megjelent Bazilescu jogikari tanár is, akik felelősre vontak, hogy miért pofozott fel

egy diákot a fakultáson? A professzor kijelentette, hogy nem tudta, hogy diákról van szó.

Csernauti-Csernovitz, január 25. A csernovitzi diákmozgalom letartózta.

tott négy vezetőt szabadlábra helyezték az igazságügyi hatóságok. A városban megerősített esendőrpátrulok cirkálnak. A Nemzeti Színházat 150 esendőr őrzik.

Titulescu súlyos beteg

39 fokos láza van a fültőgyulladásban szenvedő külügyminiszternek

Bucuresti-Bukarest, január 25. (Az Uj Kelet tud.) Titulescu külügyminiszter ismeretesen Szinajába utazott vasárnap, hogy részt vegyen a jugoszláv királyi pár fogadtatásán. Hétfőn délben a külügyminiszter még részt vett az udvari díszében, amelyet Károly király adott a Peles kastélyban felséges vendégei tiszteletére. Délután azonban rosszul érezte magát Titulescu és állapota az esti órákban rosszabbodott. Környezete azonnai ápolás alá vette a külügyminisztert, akinek hőmérséklete este 10 órakor 39 fokra emelkedett.

Mint ahogy Titulescu már hosszabb idő óta középfültőgyulladásban szenved, valószínűnek tartották, hogy látát is ez a betegség idézte elő. Azonnal telefonáltak kezelőorvosa: dr. Dumitrache Popovici bukaresti fülspeciálista után (aki egyébként Popovici Mihály pénzügyminiszter bátyja), aki azonnal Szinajába utazott és gondozásba vette a beteget. Valószínű, hogy Titulescu betegsége miatt elhalasztódnak azok a rendkívül fontos megbeszélések, amelyek Titulescu és az ugyancsak Szinajában tartózkodó Jeftics jugoszláv külügyminiszter között tervezve voltak.

Bukarestben

GRAND HOTEL

Calea Victoriei No. 11.

A legmodernebb, a legközpontibb fekvésű, a legolcsóbb szálloda. — Szobaárak: 130 lejtol kezdve.

JANUÁR 26.
ozsgó
ja
oa
an“
története)
zt tragédiája,
ak hercegnőbe.
uk ezt hiszik...
baj a gyökérnél
száraz gyümöl.
tt, hogy erre a
Mit és kit érde-
ra... A kérdés,
Csak ez számít...
érges kutya va-
n már ember,
g már két nap
mbokon fog ki-
tudomást vesz-
oltam és meg-
eses hullámát a
zállítsák... ha-
lti be a kis ba-
a háborzongató
a hulladékdom-
hogy nagyon
ondani, hogy ki
a valamikor ré-
zélnek — egye-
Hóvihar van.
frissen leestett
az elsodort éle-
Hátszegi Ernő
Premier!
n“
többi hasonló
em nézhetik
KENSTEINT
gyek megvál-
ot kötni
val ezrével
s elői
ő hivatalok
vezett tiszto-
aprilis 15-
illió embert
agyobb orosz
renesétleneket
megkezdődött
elkülönítése.
trósztt tizezer
a során kide-
zt 140 egyko-
kori kulák,
fosztott sze-
ember van.
ották, elelmi-
knak ut-
ványt, ugy-
ak kitéve. A
elrendelte,
tisztítási fo-
er, vagyis ap-
szág terüle-
kötni és nem
Ez az intéz-
a jövőben há-
zok, akiknek
en előirt sze-
zolványuk.
háimat

Rét bemutató Kolozsváron

Forgószél (Boross Elemér színművének bemutatója a kolozsvári Magyar Színházban.)

A világ azt akarja, hogy becsapják, tehát becsapják.

Nincs kínálkozóbb eszköz erre a becsapásra, mint a művészet és főleg a színpad, mely utóbbi a szó, a szín, a hangulatkeltség lehetőségeivel élhet és élhet vissza.

A „Forgószél” című színpadi mű, melyet világszerte mint a modern magyar szociális dráma első sikerült kísérletét mutattak be, határozottan visszaél a kritikai érzékkel gyengén felvértezett közönség hiszékenységgel.

Visszaél pedig azért, mert a „kimondani azt, ami van” erkölcsi és művészi követelményével szemben — az elmisztifikálni azt, ami van kényelmes és egyben félművészi eszközeihez nyúl.

A „Forgószél”, amellyel, hogy a pusztán drámai követelmények és hatások szempontjából sem egységes és főleg nem megragadó alkotás — abban a súlyos hibában szenved, hogy az egész világhatalmasztrófát és világborzalmat, mely ma közel kilenvenmillió ember életére szakadt: az úgynevezett „művelt” magyar középosztály speciális katasztrófájának igyekszik beállítani.

A tizenöt éves érettségi találkozóknak dekusszállt középosztálybeli hősök adnak egymásnak találkozókat, kétségkívül tragikus figurák, ha tragikumnak lehet nevezni azt, hogy az osztály legjobb tanulóiból nem lettek gógós és kaszinóbeli tagsággal rendelkező uriember, hanem a „forgószél” következtében csupán rikancsok váltak belőlük.

Fájdalom: a szerzői fájdalomnak ez a megnyilatkozása, a sötét konturokkal felvázolt kép igen hiányosnak tűnik fel a szemlélő előtt, aki arra gondol, hogy a mai világhatalmasztrófia árja és szele különféle fémtragédiák félelmetes szikláit görgeti.

Abban a keserű könnyesebben, mely a szerző költői szeméből perreg alá — nem láttuk kiesillanni a világválság problémáinak forró és lázító egészét.

A misztikus háttér pedig, melyet a szerző az égi biráskodás kulisszáival varázsol a színpadra, — egyenesen azt a benyomást kelti, hogy azt a világszégyent, mely ma napjaink arculatát eltorzítja, a szerző mintegy misztikus végtéként akarja beállítani, amelyhez az embereknek, legalább is az emberek egy bizonyos kategóriájának semmi köze nincs.

Holott van, nagyon is van, csak hogy éppen ez az, amit a szerző bátorulatosan megalkuvásból mélysegesen elhallgat.

Szociális problémák nem lehet szimplista módra megoldani, még akkor sem, ha ezek a megoldások netán forradalmi természetűek volnának is.

A „Forgószél” szerzője azonban szimplista, nem is szimplista, hanem megdöbbenően naiv konkluzióra és megoldásra jut: ha az Ur nem adott és nem is tud hivatalt adni azoknak, akik erre a diplomá erejénél fogva hivatottak volnának, — akkor joggal akaszthatják fel, lehetnek főbe, vagy vethetik a Dunába magukat.

Mert az Ur ilyen rendkívüli esetekben megbocsájt, mintahogyan megbocsájtotta a világháborút is, amelyet — a szerző erre sem utal egyetlen szóval sem — szintén ama bizonyos kategóriába tartozó emberek idéztek fel, netán éppen a VIII. B. osztály deklasszált tanulóinak előkelő papái.

Az előadás ezáltal problematikus értékű volt. A rendezés széteső, esetleges, össze nem fogott. Kiemelkedő alakítást csak Forgács (az öreg pineér szerepében), Fekete Mihály (a latin tanár pompás karrikatúrájával), Földényi (Merán Miklós), Tompa Béla (Krasznai) és végül Demkó Irén adtak. Ez a fiatal színész tud bánni kellemes, meleg hanganyagával és drámai kitörései mélyről, a megéltség mélyéről jövőnek látszanak. (s. 1.)

Madarász. (Zeller operettjének bemutatója a kolozsvári Román Operában). Igen dicséretes törekvése a Román Opera igazgatóságának, hogy az operák mellett a régi, klasszikus operetteket is feleleveníti. Így általános érdeklődés előzte meg a Madarásznak, Zeller örökség operettjének, a külföldi operaházak kedves műsorának kolozsvári bemutatóját. Egészen zsufolt ház gyűlt össze a premieren, nemcsak a pötszékék fogytak el, de még állóhely is alig jutott a későn

érkezőknek. Kár, hogy az előadás nem mindenben váltotta be a hozzáfűzött reményeket. Rózsa Anna megbetegedett a bemutatóra és helyébe az Operaház fiatal, tehetséges koloraturékesnéje, Istrate asszony ugrott be. De indiszpozíciója küzdött Dobranszkaja is, a máskor mindig ragyogó énekesnő, torokgyulladás-sal énekelte Moarcas, a fiatal tenorista, aki először lépett fel nagyobb szerepben. A zsufolt ház így is sokat tapsolt a szereplőknek és gyönyörködött az operett változatos és fülbemászó melódiáiban. Istrate asszonynak kedves hangja és valóban operettszínésznői kvalitásai vannak. Andreescu érezhető indiszpozícióját kifogástalan énektechnikával és elegáns

játékával ellensúlyozta, Misu Stefanescu, Potcoava és Boncescu, a színház kiváló prózai színészei jó humorukkal pótolták, ami ének tudásukból kimaradt. Kitűnő alakítás volt Piteiu Georgescu bárónéje. Nagyszerűen működött a kórus. Rónay Antal pedig elegánsan, temperamentumosan dirigálta a hivatása magaslatán álló zenekart. Bretan Miklós rendezői képességeit tökéletesen tudta érvényesíteni a változatos és szép operett kiállításánál. A bemutatóhoz még csak az a megjegyzésünk van, hogy talán jó volna a hasonló évszázados operettek szövegét frissebb és korszerűbb színekkel elevenné tenni, mert így az előadás könnyen válik hosszadalmassá. (—lay)

A „repülő bizottság” egyik tagjának vallomása a szeszmonstrepörben

Mit látott Gyalui Rosenberg Sándor a szászfenesi szeszgyárban?

Cluj-Kolozsvár, január 25. A fekete szeszipar mai tárgyalásán megkezdtek a tanúkihallgatásokat. Léb Izsák, Weinstein Gyula alkalmazottja volt az első tanu, aki üvegeket szállított Weinstein től Farkas Lajosnak, a Paris uccából a Ferdinánd király uton levő szeszrak táraiba, és finomította. Léb Izsák nem tudja, hogy mi volt az üvegekben. Ő azt hitte, hogy azokban bor és pálinka volt. Weinstein, akit a tanuval szembe sítotték, úgy tudja, hogy borszeszt tartalmaztak az üvegek. Az elnök azután érdeklődik, hogy miért kellett borszeszt szállítani Farkas Lajos szeszfinomítójába, amikor az működött? Léb Izsák úgy tudja, hogy Farkasnak ez az üzeme nem működött. Végül az elnök megállapítja, hogy a szeszfinomító mégis működött. A tanu megeskezik.

Gyalui Rosenberg vallomása
Gyalui Rosenberg Sándor szeszfelügyelő tett ezután vallomást. Gyalui 1931ig a szeszszindikátus alkalmazottja volt és később került állami szolgálatba, amikor az emlékezetes repülőbizottság tagja lett.

Gyalui elmondja, hogy 1931ben eljött hozzá Radu Vasile, a szászfenesi szeszgyár szemlése és elmondta, hogy a szeszgyárban visszaélések keltek, hogy törtéjének. Egy délelőtti kontrolálta az ellenőrző készüléket. A gyár egész napon át dolgozott, de este is ugyanazt a fokot és mennyiséget mutatta a készülék, mint délelőtt. Erről jegyzőkönyvet vettek fel, amit Adamescu főellenőrnek, a repülőbizottság fejének adtak át.

Az elnöknek arra a kérdésre, hogy tud-e a gyárban történt visszaélések ról, Gyalui kijelentette, hogy 1928 óta folytak a gyárban a hamisítások, de részletekről nem tud és biztosan nem állíthat. Teremie és Ignat Saraiuc parasztok, a gyár egykori alkalmazottai szoltak neki, hogy Körner Sámuel hamisított a gyárban és amikor szeszt főzött, mindig kis plombaprés volt a kezében.

Arra a kérdésre, hogy kik voltak a szászfenesi szeszgyár vezetői, a követ. középképen válaszolt a tanu:

Ki volt az igazgató Szászfenesen

— Farkas Sámuel nem volt gyárvezető, csak a birtokot igazgatta. Ott egy Salamon József nevű emberrel találkoztam, aki nagyon arrogánsul viselkedett és azt állította, hogy ő vezető a gyárát. Feltűnt nekem — folytatta Gyalui, hogy semmi fogyasztás nem volt a piacon és a gyár mégis nagymennyiségű drut termelt és halmozott fel a raktárában.

Arra a kérdésre, hogy fedezett-e fel rendellenességeket, Gyalui nemmel felelt és

hivatkozott a jegyzőkönyvekre, melyeket ő vett fel a gyárban.

A védelem kérésére a törvényszék el is rendelte a jegyzőkönyvek beszerzését.

Ezután a törvényszék szünetet rendelt el, majd Wiesz Farkas tanúkihallgatását kezdte meg.

Farkas Lajos raktárnokának vallomása

Weisz raktárnok volt Farkas Lajos Ferdinánd uccai raktárában. Hetenként kétszer-háromszor érkeztek transzportok, amelyeket Weinstein Gyula eszközölt Farkas Lajos szászfenesi gyárából valamint a Paris uccai üzemből. Léb Izsák kocsi szállította az üvegeket és hordókat, de nem tudja, hogy pálinka vagy borszesz volt benne. Néhanyszor ő maga is hozott egy néhány transzportot a Paris uccából, autókamionnal, melyet Boer soffer vezetett. Egyszer halott veszekedést Farkas Lajos és Salamon Mörice között a szászfenesi szeszgyárra vonatkozólag Weinstein Gyuláról. Ezután nem küldtek sürin transzportot Szászfenesről, mint azelőtt. Weisz kijelentette, hogy mindia forgalmi bárca nélkül, csak szállítólevéllel hozták az drut és legfeljebb utólag kaptak forgalmi bécéit.

Farkas Lajos közbeszólt: Ebben a

Szinkör Mozgó

Csütörtöktől 3, 5, 7, 9-kor:

Napsugár az égen

A főszerepekben:

Marta Eggerth,
Hermann Thimig,
Verebes Ernő,
Fritz Kampers

Zenét írta:

Ábrahám Pál

Ö: új Abraham-siager!

szállítási levélben volt feltüntetve a tára, brutto és netto, tehát szabályszerű volt és a pénzügyigazgatóság engedélyével később helyettesítették be a rendes forgalmi bécékat.

Felolvasták Weisznek a vizsgálóbíró előtt tett vallomását, amely nem tér el a törvényszék előtti vallomásától. Elmondja még Weisz Farkas, hogy megtörtént többször, miszerint egy forgalmi bécével kétszer szállították Szászfenesről ugyanazt a szeszmenyit seget.

Farkas Lajos ezzel kapcsolatban megjegyzi, hogy ilyen eset akkor fordult elő, ha az első alkalommal a szesz mennyiségének csak felét szállították be és ekkor egy következő alkalommal, ugyanezzel a bécével a másik felét is behozták.

Weisz még néhány jelentéktelen részletről tett vallomást.

EGYESÜLETI ÉLET

A Zsidó Nőegylet folyó hó 29-én d. u. 5 órakor rendezti a szokásos teadélutánját a Newyork télikertjében. Ezuton kér minél számosabb megjelenést az elnökség.

A Zsidó Jogászokör közgyűlése, Vasárnap este 9 órai kezdettel a Zsidó Diákmenza (Széchenyi tér 6.) helyiségében tartja meg évi közgyűlést a kolozsvári Zsidó Jogászokör.

A Palesztina Hivatal közleményei. A 28-ra jelzett hajóindulás elhalasztott. tehát a legközelebbi közvetlen hajó csak februárban, a legnagyobb valószínűséggel 18-án indul Konstancából Palesztinába. Ismételtlen tudomására hozzuk az érdeklődőknek, hogy az erdélyrészi Palesztina Hivatal sem női, sem férfi certifikátok felett nem rendelkezik. Az erdélyrészi Palesztina Hivatal mindössze 10 iparos certifikátot kapott, ami a Nib közgyűlése alkalmával szét lett osztva, több certifikát felett a Palesztina Hivatal nem rendelkezik. Minthogy az exekutive csak chachsarazottak részére engedélyez munkacertifikátot, nem chachsarazottak fáradozásai certifikát ügyben teljesen hiábavalók.

A szociáldemokrata nőmunkások rendezésében folyó hó 27-én, pénteken este fél 8 órai kezdettel az Epitómunkás Otthonban (Str. Văii 7.) dr. Rosenberger Ernő fogorvos A terhes és gyermekágyas nő fogápolásáról tart előadást kizárólag nők részére. Beléptidij nincs.

A beszercei zsidó ifjuság műkedvelő gárdája január 21-én a magyar iparos-egyesület nagytermében nagysikerű műsoros táncestélyt rendezett. Színrekerült Radó Ferenc Kol-nidre című 5 felvonásos zsidó történelmi drámája, amelyet a közönség nagy tetszéssel fogadott. A műkedvelők tudásuk legjavát adták. Markusz Bella Mirjam szerepében igazi művészetet produkált, Don Abarbanel nehéz szerepét Schwartzberger Willi drámai erővel, ugyancsak nagy hatással játszotta el. Massler Gyula sok intelligenciával és nagy rutinnal látta el nehéz szerepét. Ugyancsak kitűnő alakítást nyújtottak: Blumenfeld Hersch, Naftali Norbert és Weinberger Dávid kifogástalan játékkal. Megemlítendők még: Schwartzberger Mörice, Perl Miksa, Scherer Dezső, Lővy Farkas és Daskal Lázár. Az előadást reggelig tartó tánc követte. A közönség a legjobb hangulatban hajnalig maradt együtt.

A kö

Madgea

Bucuresti. Uj Kelet tu sek leszállit kat robbantó érintett hív a kormányt eróteljes tan pen a tantes a tanitók re miniszter me a sajtó képv tük, hogy a egyebet, min seket.

— Akárho nevezett amelyek ves államban mondotta M mára nem a azok a szen ják velem, egyes képvis gam is 16 év bi években sértésekhez hogy ez az hatni. Am a viselői mond ja, hogy a a professzio összes hazig lyeek három, sábjain disz tantestület hogy

a magyar árdba kert pöntárak kal és szin Am ezek a rövidesen le us elsejen le ben a költség Stancu B lők szövetség hogy költség munkra és a költségvet tisztviselők vel. Még ma tatásügyi m riumában m je fel a költ lö együttmű

Elfogadon működését nőben épp seik, elkes költségvet jon egy-ké miniszteri

Ezek az ura hol van az ket a nemze neveztek ki ra, hogy azo lyeikről. Mi és népszerűt tük, kérni fe terelnököt, Bradisteanu

— Nem sz nének szava mes idöket kell, vállalja teiert. En Stancu Brad oktatásügyi gatója, mint gének elnök ajánlatot, h sők felelöss szolgálatot t

Miközs pas

az oradeai o

Erzséb Osorheiu

A köztisztviselők kétségbeesett harca Madgearu pénzügyminiszterrel

Madgearu felhívja a köztisztviselőket, hogy készítsék el ők az 1933 évi költségvetést és fel-szólítja elnököket: Bradisteanut, hogy foglalja el a pénzügyminiszteri helyet

Bucuresti-Bukarest, január 25. (Az Uj Kelet tud.) A köztisztviselői fizetések leszállítása hatalmas tiltakozásokat robbantott ki a leszállítás által érintett hivatalnokkategóriák köréből. A kormányt és a pénzügyminisztert erőteljes támadások érték, különösképpen a tantestület és itt is elsősorban a tanítók részéről. Madgearu pénzügyminiszter ma ismét magához hívatta a sajtó képviselőit és kijelentette előttük, hogy a kormány nem tehetett egyebet, minthogy leszállítsa a fizetéseket.

„Hazugságokkal és hamisításokkal dolgoznak ellenem“

Akárhogy is agítálnának az ügy nevezett professzionális testületek, amelyek veszedelmesen túllépik a jog államban megengedett határokat — mondotta Madgearu — a kormány számára nem volt más kiút. És ezt nem azok a személyes támadások mondatják velem, melyeket a tantestület egyes képviselői intéztek ellenem. Magam is 16 éve tanár vagyok és az utóbbi években tulságosan hozzászoktam a sértésekhez és rágalmakhoz, semmint hogy ez az újabb támadás meg tudna hatni. Am az, amit a tantestület tisztviselői mondtak rólam, azt bizonyítja, hogy a politika teljesen elfoglalta a professzionális érdekek helyét. Az összes hazugságok és hamisítások, amelyek három év óta bizonyos lapok hasábjain díszelnek, ismét feltűntek a tantestület képviselőinek szájában: hogy

„a magyar nyugdíjasok másfélmilliárdba kerültek s hogy az autonóm pénztárak tele vannak parazitákkal és szinekuristákkal neveztek ki etc.“

Am ezek a hamisítások és hazugságok rövidesen lejárathoz kerülnek. Március elsején le kell tennem a parlamentben a költségvetést.

Stancu Bradisteanu, a köztisztviselők szövetségének elnöke felajánlotta, hogy költségvetés mintát dolgoz ki számkra és megmutatja, hogyan lehet a költségvetést kiegyensúlyozni a köztisztviselők fizetésének megkímélésével. Még ma kémi fogom *Gusti* közoktatásiügyi minisztert, akinek minisztériumában működik ez az ur, hogy kérje fel a költségvetés elkészítésében való együttműködésre.

„Elfogadom Bradisteanu ur közre működését abban a formában, amilyenben éppen akarja. Ha úgy tessék, elkészítheti ő maga az egész költségvetést. Vagy pedig delegáljon egy-két embert minden egyes miniszteri tárca költségvetésének elkészítésére.“

Ezek az urak mutassák meg nekünk, hol van az a 40 ezer szinekurista, akiket a nemzeti parasztpárti kormányok neveztek ki és én kötelezem magam arra, hogy azonnal eltávolítom őket helyeikről. Miután pedig ezt a fájdalmas és népszerűtlen aktust keresztül vittük, kémi fogom Vaida Sándor miniszterelnököt, hogy nevezze ki *Stancu Bradisteanu urat pénzügyminiszternek* — Nem szetrném, ha ironiát keresnének szavaimban. Nehéz és veszedelmes időköt élünk, amikor mindenki kell, vállalja a felelősséget cselekedeteiért. En mint pénzügyminiszter, Stancu Bradisteanu pedig, mint a közoktatásiügyi minisztérium egyik igazgatója, mint a köztisztviselők szövetségének elnöke. Azért teszem a fenti ajánlatot, hogy módot adjak a bűnösök felelősségre vonására, hasznos szolgálatot teszek az országnak. Vá.

Utószavak

Közönségek figyelmébe

כשר של פסח

pászkaliszt

az oradeai ort. rabbinárus hechszerjével kapható

Erzsébet malomnál

Osorheiu (Fugyivásárhely). Telefon: Oradea 2-22.

rom a választ azzal a nyugodt tudattal és megíngathatlan határozattal, hogy teljesíteni fogom kötelességemet maradek nélkül, bármilyen sok szenvedély is fog előmenli kormányprogramunk alkalmazása miatt bizonyos agitátorokon, akiket a hatalomra vágyó politikai pártok klubjaiból mozgatnak politikai és nem professzionális érdekek.

Madgearu mindenre hajlandó

Madgearu ezután felolvasta az újságíróknak a levelet, amelyet *Gusti* miniszterhez intézett, kérve őt, hogy szólítsa fel Bradisteanut annak igazolására, milyen címen állította, hogy 1929 óta a politikuskok megnyomorították az országot több mint 40 ezer új tisztviselőt nevezve ki. A levélben Madgearu felajánlja Bradisteanunak, hogy tanulmányozza át a pénzügyminisztérium könyveit, keressen adatokat állításainak igazolására. Készséggel hajlandó okár egy egész költségve-

tési tervezetet is elfogadni Bradisteanutól.

Évi hater ez új tisztviselő

Madgearu ezután statisztikai adatokat közöl arról, hogy 1921-től 1928-ig 35 ezer 529 új tisztviselőt neveztek ki, tehát évenként átlag 6 ezret. Ezzel szemben 1929—1932 között összesen 5065 tisztviselői kinevezés történt, tehát évenként átlag 1700. Vagyis nem igaz az, hogy a nemzeti parasztpárt megesen nevezte ki a szinekuristákat. Történtek 1929, 1930 és 1931-ben új kinevezések, de ezek az elkerülhetetlenül évről-évre előadódó kinevezései új hadnagynak és új tanítóknak, akiknek száma évenként körülbelül 1500-ra tehető. A fennmaradó évi 200 tisztviselőre azért volt a nemzeti parasztpártnak szüksége, mert a meglévő tisztviselői karban nem találtak elegendő megfelelő embert azon posztok betöltésére, amely posztokat az állami apparátus új szervezete tett szükségessé.

Jobboldalon van a szive az öngyilkos nagyváradi jogásznak, azért nem furta át a szivét a revolvergolyó

Szenzációs felledezést tettek Ladányi Tibor orvosai. Pér nap mulva megoperálják a beteget, aki már egészen jól érzi magát

Oradea-Nagyvárad, január 25. (Az Uj Kelet tud.) Ladányi Tibor egyetemi hallgató öngyilkossága körül most érdekes orvostudományi szenzáció pattant ki. Mint megirtuk, Ladányi Tibor revolverrel lötte mellbe magát, de a golyó nem hatolt át a sziven és úgy állt meg a lapockacsontnál. Az orvosok különösképpen tartották, hogy bár a golyó iránya feltétlenül szívlövésre engedett következett, a fiatal ember élve maradt. Tüzetesebb vizsgálat végül igen érdekes anatómiai elváltozást állapított meg. Ladányi Tibort az mentette meg az életnek, hogy szive nem baloldalon van, hanem ére-

tően jobboldalra van eltolódva. Az öngyilkosjelölt nem tudott különleges anatómiai berendezéséről és a bal bordái közé eresztette a golyót.

Az érdekes esetről természetesen orvosi körökben sok szó esik és Ladányi Tibor szívével rövidesen tanulmányokat fognak írni az orvosok. A beteg egyébként jobban van, két-három napon belül meg fogják operálni és rövidesen kiheverli öngyilkosságát. Ladányi Tibor egy nagyváradi gyógyszerész lányába volt szerelmes és öngyilkosságát azért követte el, mert szülei elleneztek a lánynak való közeledését.

A kínai kormány általános mozgósításra készül

Nankingból cáfolják az ütköző kínai állam létesítésének tervét. Százezer főnyi új mandzsuri hadsereget állítanak fel. Japán cáfolja a csendesóceáni buvárhajókikötők létesítésének tervét

London, január 25. A „Matin“ tikiói tudósítója jelenti lapjának, hogy Usida külügyminiszter a sajtó képviselőinek fogadtatásán olyan nyilatkozatot tett, amelyben egyenesen újat huz a Népszövetség 19-es bizottságával.

Azt mondta, hogy Japán mandzsuri hadműveleteit széles alapon akarja folytatni a Jehol tartományban.

Ami ott végbemegy, a kínai zendülők megfékezése, tehát rendőri intézkedés, nem formaszertí háboru Kína és Japán között és így ki van zárva, hogy a Népszövetség az alapokmány 16. szakasza alapján szankciókat léptethessen életbe. Bizonyosárra az, hogy eddig sem Kína, sem a Népszövetség egy szóval sem állította, hogy Japán Kinával hadiállapotban van.

Pekingből jelentik a Matinnak, hogy Kína végső erőfeszítésre készül a japán offenzíva ellen. A tikiói kormány megbízásából a japán hadvezetőség tárgyalásokat kezdett Tuan Sin Sai tábornokkal, hogy létesítsenek ütközőállamot a kínai Nagy Fal és a Jang Cse Kian völgye között. A kínai tábornok Nankingba utazott, hogy utasítást kérjen Csian Kai Sek és San Hszü Liang tábornagyoctól.

Egyidejűleg a független Mandzsuria fővárosából Csang-Csunból jelentik, hogy Pu-Ji exceszászár, mandzsuri köz társasági elnök rendeletet irt alá 100

ezer főnyi új mandzsuri hadsereg felállításáról. A hadseregszervezés minden fegyvernemet felölel s japán tisztetek lesznek az irányítók a megszervezendő új alakulatokban.

Ezzel kapcsolatban nankingi jelentés arról számol be, hogy a kínai kormány általános mozgósítás tervét vetette fel. Cáfolják Nankingból azt a hírt, hogy Kína hajlandó lenne arra, hogy a Jangesekiang völgye és a kínai Nagy Fal közé ütközőállamot létesítsenek.

Pekingből is megerősítik azt a hírt, hogy Kína végső erőfeszítésekre készül a japánok ellen.

London, január 25. A Daily Herald szerint rövidesen jelentés kerül a Népszövetség elé arról, hogy Japán a népszövetségi alapokmány 22. szakaszának és a négyhatalmi szerződésnek megsértésével titokban félelmetes erejű buvárhajókikötőket épít a csendesóceáni Pelenszigeteken, amelyek japán fenhatóság alatt állanak. Ezek a kikötők közvetlenül fenyegetik az Egyesült Államok összeköttetését Honoluluval és a Fülöpszigetekkel. A Népszövetség titkos ülésén már keresztkérdés alá vették a japán megbízottakat, akik tagadtak ugyan, de annyit mégis bevallottak, hogy eddig körülbelül egymillió yent költöttek állítólagos kereskedelmi kikötők építésére. Már pedig a Pe-

A „SPECIALITATE“

cigaretta

valóban

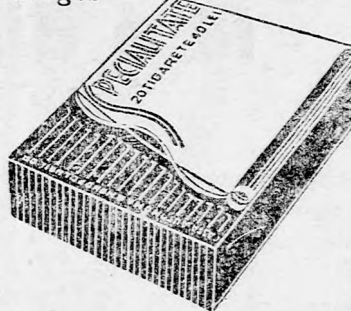
egy bámulatosan sikerült készítmény.

OLCSÓ ÉS JÓ

Ezért birt magának oly nagy fogyasztó közönséget teremteni és becsült a hazánkat látogató külföldiek által is.

Amellett, hogy a „Specialitate“ cigaretta kiválóan jó dohányok keveréke, csomagolásának is vonzó külseje van.

FELBONTATLAN CSOMAG „Specialitate“ vásárolandó, mert csak abban őrizi meg a cigaretta a nedvesség azon fokát, a mely jó ízéhez és illatához annyira szükséges

len-szigetek egész lakossága hater lélek, kereskedelme teljesen jelentéktelen, stratégiailag azonban igen fontos pont. A sziget környékén elhaladó amerikai kereskedelmi hajókat azonnali távozásra szólították fel. A feljelentés egyébként az Egyesült Államoktól származik.

Tokióból hivatalosan cáfolják a londoni Daily Herald azon híreit, hogy Japán buvárhajókikötőket építene a csendes-óceáni Pelen szigeteken.

Még nem került kézre a brünni fasiszta kaszárnya-támadás értelmi szerzője

Prága, január 25. A brünni laktanyatámadó fasiszták közül 29 a törvényszéki fogházban maradt letartóztatásban, 22 pedig, köztük Gajda tábornok, még a brünni rendőrség foglyai. Utóbbiak kihallgatása még folyamatban van. A szökésben levő Gabzinek tartalékos főhadnagy nem került kézre. Egyes nyomok arra vallanak, hogy gépkocsin Ausztriába szökött.

Mára várják az irországi választások eredményeinek közzétételét

London, január 25. Az irországi választásokon csak a főváros elővárosaiban és néhány Dublinhoz közeleli fűrdőhelyen fordultak elő incidensek. A Cosgrave és a De Valera-pártiak revolveresatái néhány sebesülést eredményeztek, de halálos áldozata egy sincs az összeütközéseknek. A szavazók részvétele a szavazásban igen magasarányú. Választási eredmények körülbelül csütörtökre fognak ismeretessé válni.

— Az angol nagybankokban óriási a pénzbőség. Londonból jelentik: Az angol nagybankokban óriási a pénzbőség. A City vezető pénzügyi egyéniségei azon a véleményen vannak, hogy a tőkék felhalmozódása nem tarthat már sokáig s hogy a legközelebbi hónapokban a javulásnak meg kell indulnia. Alátámasztja ezt a hangulatot a newyorki Wall-Street is, ahol ma már nem akad senki, aki féltene a kapitalizmus rendszerét a közeli összeomlástól, míg egy évvel ezelőtt a newyorki tőzsdén szinte hisztérikus félelem vált urrá. Amerikában és Angliában is a kereskedelmi forgalom lassu növekedését várják.

Vászon, damaszt, asztalnemű nagyclárusítás!

Fehér hét

Rendkívüli olcsó árai

1 m. mosott vászon	Lei 13	1 m. tussor kombinéra	Lei 25
1 m. házi vászon	Lei 15	6 szem. kávésgarnitúra	Lei 168
1 m. gyermek, fehérneművászon	Lei 19	6 szem. étkezőbroszura	Lei 98
1 m. fehérneművászon	Lei 25	1 drb. törülköző	Lei 22
1 m. kelengyevászon	Lei 29	1 drb. alsólepedő	Lei 125
1 m. alsólepedővászon	Lei 58	1 drb. zsebkendő	Lei 6
1 m. paplanlepedővászon	Lei 75	1 drb. kávésszalvéta	Lei 5

1 drb. 2 szem. gloth paplan vattával lei 295'- 1 drb. férfi fehér ing lei 175'- 1 mtr. combiné batiszt 9 lei

Szabó Jenő divatnagyrúházában Cluj

Impozáns keretek között zajlott le a Bne Jisrael diákkör közgyűlése

Cluj-Kolozsvár, január 25. (Az Uj Kelet tud.) Lélekemelő, impozáns keretek között zajlott le hétfőn este a Bné Jiszráél Cionista Diákkör évi közgyűlése. Mintegy százhusz egyetemi hallgató vount fel a Bné Jiszráél olvasótermébe, hogy résztvegyen a fiatal szervezet első közgyűlésén. A vendégek soraiban ott látuk a kolozsvári cionista társadalom vezetőit is dr. Fischer József országgyűlési képviselővel az élen.

A közgyűlést Klepner Ferdinand, a diákkör ügy. elnöke nyitotta meg román nyelvű beszéddel, amelyben vázolta a Bné Jiszráél eddigi teljesítményeit és jövő feladatait. Az üdvözlések sorát dr. Fischer József képviselő nyitotta meg. Nagyszerű román beszédben hívta fel a zsidó diákságot azokra a kötelezettségekre, amelyekkel népükkel szemben tartoznak. Kifejtette, hogy a zsidó diáknak különbnek, jobbnak kell lennie, mint más népek egyetemi ifjúságának, mert különleges helyet foglal el és az élet többit követel tőle, mint másoktól. Rámutatott a zsidó nép speciális gazdasági, szociális és politikai helyzetére és arra a pozitív utra, amelyen a zsidó diákságnak népevel kell együttjárnia.

Támadások és dr. Fischer József csattanós válasza

Dr. Krémer Armin, a Zs. N. Sz., Weinberger Nándorné a Wizo, Z. Weinstein a beszarábiai Tarbut nevében üdvözlötték a közgyűlést. Ezután a professzionális diák egyesületek alkalmi delegátusai szólalnak fel és üdvözlésükben a Bné Jiszráél működésének az egész zsidó diákságra való kiterjesztését kérték. Közben azonban olyan inopportün kritikát gyakoroltak a cionista diákság munkájára felett, mely általános megütközést váltott ki a megjelentek körében. A választ maga dr. Fischer József adta meg, aki energikusan utasította vissza azt a felfogást, amely megtagadja a zsidó népiség szolidaritását és életprogramját és annak elébe a pusztá diáksolidaritás posztulátumát állítja. „Nem rajtunk mulik az emberiség megváltása — mondotta. — Rajtunk kívül eső gazdasági és politikai tényezők determinálják a világ sorsának alakulását. Ma már mindenütt világosan látják, Keleten és Nyugaton egyaránt, hogy a zsidókérdés megoldása egyedül a zsidó népből indulhat, akármilyen is a világ rendje. Mi még nem tartunk ott, ahol a többi népek, nekünk előbb népünket kell felemelni arra a színvonalra, amelyen a többi népek állanak kivétel nélkül és mint egyenrangú nép akarjuk szolgálni az egész emberiség ügyét. A zsidó diákság utja nem lehet más, mint a zsidó nép utja: a nép felszabadítása, a nép felemelése és regenerálódása.”

Dr. Fischer József szavait hosszú, percekig tartó tapsorkán fogadta. A közgyűlés hosszantartó tüntetéssel adta meg a

pozitív feleletét Fischer József szótára. Ezután Noel Ferenc főtákar tartotta meg a cionista diákkör szervezeti jelentését, amelyben rámutatott az egyesület megalakulásának körülményeire és arra a munkára, amelyet megalakulása óta fej-

Sulyos válságba jutott a beszarábiai Tarbut

Dr. I. Nimerover főrabbi nyílt levele a Tarbut érdekében

Cluj-Kolozsvár, január 25. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Sulyos válsággal küzd a beszarábiai Tarbut iskolaszervezet. A közoktatásügyi minisztérium ultimátumot adott a beszarábiai Tarbutnak, hogy amennyiben záros időn belül nem adja ki és nem tudja bemutatni történelem-tan-könyvét, úgy bezárja Beszarábia összes héber iskoláit. A Tarbut anyagi helyzete oly sulyos, hogy a maga erejéből nem képes eleget tenni ennek a kötelezettségnek és ha az ország többi tartományainak zsidósága nem siet a beszarábiai iskolák segítségére, úgy a közoktatásügyi minisztérium be fogja zárni a még fennálló héber iskolákat.

A napokban Kolozsvárra érkezett Z. Weinstein, a Tarbut-iskolaszervezet vezetője, hogy az erdélyi zsidóság segítségét kérje a Tarbut megmentéséhez. Az akció érdekében dr. I. Nimerover bukaresti főrabbi s a zsidó kultusz szenátusi reprezentánsa nyílt levélben fordult Erdély zsidóságához és Z. Weinstein munkájának felkarolását kéri. Nimerover főrabbi a következőket írja:

„Zsidó Testvérek!
A kiseneyi Tarbut kéréssel fordult hozzám, hogy jóindulatukba ajánljam az is-

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Napsugár az égen. A Szinkör mozgóban csütörtöktől kezdve egész nap fut a legújabb német operett-világszláger. Öt új slágert irt Abraham Pál a Napsugár az égennek. Victor Janson rendezte és játszóak: Eggerth Márta, Hermann Thimig, Verebes Ernő, Fritz Kampers. A legelragadóbb zene a legnagyobb jazzkomponistától, bájos mese, a német film kedvencei, a kitünő munkatársak ensembleja tökéletesen kidolgozott, tökéletesen sikerült operettet produkált.

Ami a bukarestieknek tetszik, tetszeni fog a kolozsváriaknak is. A nagy látvá-

tett ki a Bné Jiszráél, M. Feibis kultur-referátuma következett. Nívós előadásban fejtegette a cionista egyetemi ifjúság kulturfeladatait és részletes programot terjesztett elő a következő munkaperiódusra.

„A Bné Jiszráél nem veszi fel a kesztyűt“

Danzig Hillél a Bné Jiszráél és az erdélyi cionizmus címmel tartott referátumot. Rámutatott arra, hogy a Nachwuchs kérdése legégetőbb problémája az erdélyi cionista mozgalomnak és ennek megoldása elsősorban a cionista ifjúság feladata egy olyan vezetőgárdának a kinevelése utján, amely felkészültségének erejével méltó módon tudja majd képviselni az erdélyi cionizmust. Reflektálva az elhangzott támadásokra, a következőket mondotta: „Itt kesztyűt dobtak a Bné Jiszráél felé a „diáksolidaritás“ nevében. A Bné Jiszráél nem veszi fel a kesztyűt, eldobja magától és zavartalanul, rendületlenül halad tovább azon az egyenes uton, amelyen megindult. A zsidó diákság és a zsidó nép egyetemes ügyét szolgálja a Bné Jiszráél, amely történetében sohasem fogja tudni felmutatni az egy-ségbontásnak, a diáksolidaritás kettéhasításának azt az iskolapéldáját, amelyet itt a közgyűlés előtt csillogtattak meg a „diákprofesszionizmus“ nevében.“

Kasztner Rezső a Bné Jiszráél új elnöke
Fodor L. Sándor az igazoló bizottság jelentését terjeszti elő, majd a felmentvény megadása után a közgyűlés egyhangu lelkesedéssel Kasztner Rezsőt választotta meg a Bné Jiszráél új elnökévé. Kasztner Rezső székfoglaló beszédében hangsúlyozta, hogy kiemelkedő mérföldjelző ez a közgyűlés a zsidó diákság fejlődési útján. Ünnepe ez a zsidó diákságnak, mert a produktív munka és a pozitív alkotások kezdetét jelenti. Szimbólum a Bné Jiszráél, amely egyuttal programot is jelent, az egyedüli lehetséges programot, amelyet a zsidó egyetemi ifjúság magának vállalhat. Végül az üdvözlésekbe iktartott támadásokra és munkára hívta fel a Bné Jiszráél összes tagjait. A közgyűlés a Hatikvah hangjaival, lelkes hangulatban nyert befejezést.

kolozszi szervezet egyik értékes vezetőtagját, Z. Weintsein urat, aki magára vállalta azt a nehéz és sulyos feladatot, hogy összegyűjtse a szükséges anyagi alapot általános jellegű héber tankönyvek kiadásához. Bukarestben, ahol rettenetes krízis uralkodik, célt tudott érni, mert a héber nyelv és a héber nyelvű zsidó középiskolák áldozatkész barátaira talált, akik lelkesedéssel siettek a nemes ügy támogatására. Jóllehet, ismerem azt a kritikusi helyzetet, amellyel az ország zsidóságának gazdasági harcában kell megküzdnie, mégis kötelességemnek tartom felhívni az ország összes zsidó szervezeteit, azoknak összes tagjait, cionistákat és nem-cionistákat egyaránt, hogy legmesszebbmenő támogatásukkal karolják fel Z. Weintsein, a beszarábiai Tarbut képviselőjének akcióját. Meg kell tegyem ezt azért, mert a beszarábiai héber iskolák egzisztenciája ettől a kulturális akciótól függ, amely héber tankönyvek kiadását kell, hogy lehetővé tegye. Minden körülmények között teljesítenetek kell szent kötelességeket, a lehetőségek és erők keretein belül, a héber kultúrának, a héber tanárral és általában a Tarbuttal szemben.
Dr. I. Nimerover főrabbi“

nyos revü, amely hónapokon át a bukaresti Colosseum szenzációja volt, január 30-án kerül bemutatásra Kolozsváron a Magyar Színházban. A 30 tagból álló revütársulat vezetője Natalia Pavelescu, Tanase volt primadonnája és társulatának tagjai Tanase legjobbjai közül rekrutálódnak. Leszállított helyőrség! Jegyek kaphatók a Magyar Színház pénztáránál és a Romania Artistica színházi ügynökségnél a Fötéren.

Az Opera műsora

Péntek, jan. 27: Pillangókisasszony. Vasárnap, jan. 29 (délután): Carmen. Hétfő, jan. 30: Lakmé. (Stefánescu-Goangă vendégfellépésével.)

CORSO-MOZGO műsora

Frederika, Lehár világsikerű operettje, Heinz Bollmann, Mady Christiens, Otto Wallburg, Paul Hörbiger.

ROYAL-MOZGO műsora

(Iparkamara új palotájában)

Ma, csütörtökön szenzációs skifilm: A fehér mámor. Előjáték 2 felvonásos bohózat, Verebes Ernővel és Petrovics Szvetislavval.

URANIA-MOZGO műsora

Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órákor:
Péntek 3, 5, 7 és 9 órákor:
Európa lángokban. (Egy bécsi lány története). Egy amerikai repülőtszék tragédiája, aki beleszeret egy osztrák főhercegnőbe. Főszerepekben: Charles Farrell, Madge Evans. Műsoron kívül legújabb hangos heti hirdadó.

Szombat 3, 5, 7 és 9 órákor:
Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor:
A vidám bandita. Cisco Kid, Csodás film az egykori kaliforniai banditák kalandos életéből. Műsoron kívül legújabb hangos heti hirdadó.

SELECT-MOZGO műsora

Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órákor:
Péntek 3, 5, 7 és 9 órákor:
Szombat 3, 5, 7 és 9 órákor:
Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor:
Frankenstein. (Egy ember, aki szörnyet alkotott). Főszerepekben a világhírű Boris Karloff. Műsoron kívül legújabb hangos heti hirdadó.

Szinkör-Mozgó műsora

Csütörtök 3, 5, 7 és 9-ór: Napsugár az égen. A főszerepekben: Martha Eggerth, Hermann Thimig, Verebes Ernő, Fritz Kampers. Zenéjét szerezte: Abraham Pál. Öt új Abraham-szláger!

RÁDIÓ MŰSOR

Csütörtök, január 26.

Budapest, 9.15: Hangv. 12.05: Házi-kvartett. 1: Pontos időjelzés, időjárás. — 2.45: Hírek. 4: A háztartásról. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás. 5: A földművelésügyi minisztérium előadása. 5.30: Gram-mofónhangv. 6: Angol nyelvoktatás. — 6.20: Cigányzene. 7: Novella. 7.30: A csa vargó. Dalmü. Közben pontos időjelzés, időjárás, hírek, majd jazz.
Bécs. 19.25: Mascagni: Parasztheccsület. Leoncavallo: Bajazzók.
Berlín. 21: Hangverseny.
Breslau. 21.10: Bűnügyi hangjáték.
Lipsee. 20: Gluck: Ifigénia Aulisban c. lírai tragédia.
Stuttgart. 20: Offenbach operett.
Varsó. 20.10: Dán hangv.
Milánó. 19: Grammofónhangv.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3 lej, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apró hirdetés 30 lej. Allástkeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetéseket díja előre fizetendő. Jelígens levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Vastartányt vennék. Markó, Calea Regele Ferdinand 43.

Ruhaszekrény, fogásra és polera berendezve, zsirosbádon és több apróság eladó. Str. Gen. Dragalina 29. szám, 8. ajtó. Megtekinthető délután 2—4-ig.

Elmenne gazdasszonynak, anyahelyettesnek, magános urhoz vagy urnőhöz, esetleg kisebb családhoz jól főző, intelligens, középkorú nő, jobb iparshoz is. Cim a kiadóban.

Intelligens zsidó leány, háztartásban jártas, gyermek mellé elmenne. Cim a kiadóban.

Uricsalád teljes ellátásba venne izr. nőt. Cim a kiadóban.

Deutsches Freulein wird gesucht. Französisch sprechende und Klawierspielende bevorzugt. Nur Zeugnisse habende Vorzusprechen. Park Sanatorium Fördöntézet No. 7 szoba zwischen 1—3 Uhr.

Ma, csütörtökön szenzációs skifilm: A fehér mámor. Előjáték 2 felvonásos bohózat, Verebes Ernővel és Petrovics Szvetislavval.

— A nagy fog kéri a bünperében. Hírlík, hogy zik Esztergom Serédy herceg tartják, hogy nál pertörleszt számára.

A legmakad is normális tom nélkül azától. Olcsó!

— Az 1929 a világkeresek jelentik: A a különböző korlátozásai sze volt az I

Hutchins

Minden atlétika össze ciklopediája mas lexikon ráció, 50 m a régi 1500 Lepage-nál K mentes.

— Eljegyzés és Blank Józsek. Minden.

— Lillibe csak naponta Párizs jelent vány miatt ják ki a po személyzet r tek pótlásár egy hete zá Rennesben a

Prof. dr. Charite-s

A „Perlott“ paszta és d many mai jedést meg fejtenek ki. szan tartó k lis, mint k betegedések is előszeret készítménye

Veszek a Régi ékszer low ékszer

— Harn tria külker lentik: Aus millió, ki volt. A kül es évhez apasztani.

— Aldot anyák a te serüviz ha és bélműködés gyógyítás vizet igen vétel nél fájdalom. Ferenc Jób ban, dro kapható.

— A cse a leszámit lentik: A tolási kan 4 és fél s az államp zalékról 5 két 6 és f sékelte.

Az inye cept, 510 vászonköt vár, postá

(otájában)
 ós skifilm: A
 k 2 felvonásos
 vel és Petrovics

kor:
 r:
 Egy bécsi lány
 kai repülőtszít
 ret egy osztrák
 peken: Char-
 ans. Műsoron
 heti híradó.

kor:
 kor:
 o Kid. Csodás
 omiai banditák
 onon kívül leg-
 edő.

kor: Napsugár
 kben: Martha
 imig, Verebes
 Zenéjét sze-
 t új Ábrahám-

26.
 12.05: Házi-
 s, időjárás. —
 ról, 4.45: Pon-
 földművelés-
 5.30: Gram-
 elvoktatás. —
 a, 7.30: A csa-
 atos időjelzés,

Parasztbecsü-

hangjáték,
 ia Aulisban c.

operett.

angv.

3 lej, vas-
 kisebb apró
 eresőknek 30
 hirdetések dí-
 levelet csak
 bélyeg mellé-

kó, Calea Re-

és polera be-
 b apróság el-
 szám, 8. ajtó.
 -ig.

anyahelyet-
 gy urnőhöz,
 főző, intelli-
 iparoshoz is-

háztartásban
 enne. Cim a

a venne izr.

ird gesucht-
 und Klawier-
 Zeugnisse ha-
 k Sanatorium
 zwischen 1-3

HIREK

Ma, csütörtökön a csodaszép

SKI-FILM

„Fehér mámor“

fut a *Royal Mozgóban*. Előjáték:
 „Kényszerből betörő“. Verebes Er-
 nó, Petrovics Sz.

— A magyar hercegprímás pertörést fog kérni a kormányzótól Hoek János bűnperében. Budapestről jelentik: Ugy hírlik, hogy Hoek János pénteken elutazik Esztergomba s audiencián jelenik meg Serédy hercegprímás előtt. Valószínűnek tartják, hogy az egyházfő a kormányzó-nál pertörést készül kieszközölni papja számára.

A legmakacsabb bélrenyheség esetén is normális béltisztítást végeznek fájdalom nélkül az Artin dragéék. Kérje orvosától. Olesó!

— Az 1929-iki év harmadára esökkent a világereskedelem forgalma. Londonból jelentik: A világereskedelem forgalma a különböző országok megszorításai és korlátozásai folytán 1932-ben harmadrésze volt az 1929-es világereskedelemnek.

Hutchinson hó- és sárcipő

Minden téli sport. A sport, játék és atlétika összes ágait felöleli a Sport Enciklopédiája (Sport és játék), két hatalmas lexikonkötet, 784 oldal, 500 illusztráció, 50 műmelléklet, egészségvédelem, a régi 1500 lej helyett tokban 248 lej Lepagenál Kvár, Postán utánvétellel portómentes.

— Eljegyzés. Hepfner Metta (Breslau) és Blank József (Máramarosziget) jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

— Lillében az influenzajárvány miatt csak naponta egyszer hordják ki a postát. Párizs jelentik: Lillében az influenzajárvány miatt naponta csak egy izben hordják ki a postát, mert nem áll elegendő személyzet rendelkezésre a megbetegedettek pótlására. Nancyban az elemi iskolák egy hete zárva vannak. Rheimsban és Rennesben a középiskolákat is bezárták.

**Prof. dr. Steiner Pál a cluj Charite-szanaszatórium igazgató-
 főorvosa írja:**

A „Perlott“ készítmények: szájvíz, fogpaszta és dragéék megfelelnek a tudomány mai követelményeinek, a savi erjedést meggátolják és biochemiai hatást fejtenek ki. Ezenkívül használatuk hosszsan tartó üde érzést vált ki úgy normális, mint kóros viszonyok (szájüri megbetegedések) között, úgy hogy betegekink is előszeretettel használják a „Perlott“ készítményeket. 1933. január 20.

Veszek aranyat magas napi árban. Régi ékszerkeket olcsón átalakítok: Orlov ékszerész. Főpostával szemben.

— Harmine százalékkal apadt Ausztria külkereskedelmi deficitje. Bécsből je lentik: Ausztria importja 1932-ben 1402.3 millió, kivitele pedig 783.8 millió silling volt. A külkereskedelmi deficitet az 1931-es évhez képest sikerült 30 százalékkal apasztani.

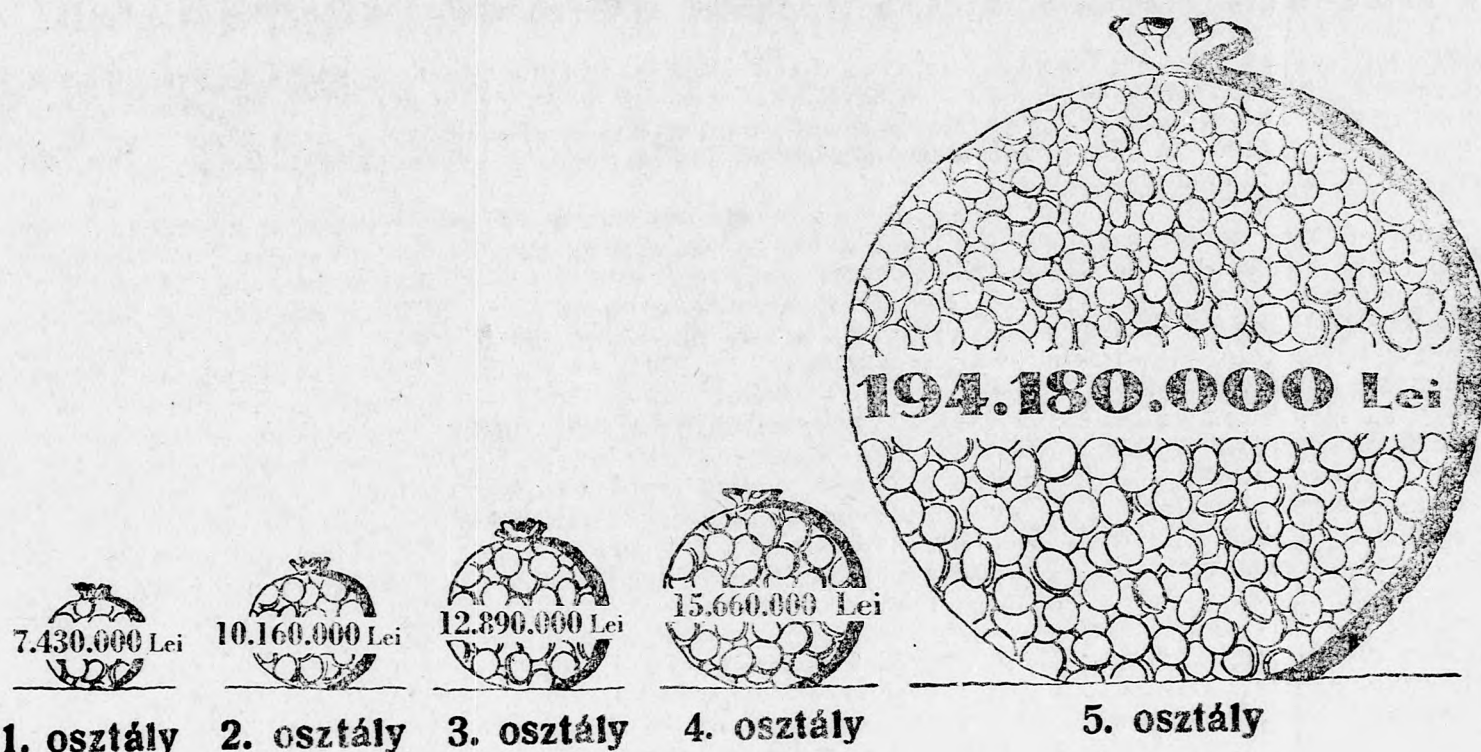
— Aldott állapotban levő nők és ifjú anyák a természetes „Ferenc József“ keserűvíz használata által rendes gyomor- és bélműködést érnek el. A modern nőgyógyítás főképvieselői a Ferenc József vizet igen sok esetben kipróbálták és kivétel nélkül gyorsan, megbízhatóan és fájdalom nélkül hatónak találták. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— A csehslavok jegybank leszállította a leszámítolási kamatlábat, Prágából je lentik: A csehslavok jegybank a leszámítolási kamatlábat január 25-i érvénnyel 4 és fél százalékról 3 és fél százalékra, az állampapírok lombardkamatát 6 százalékról 5 és félre és egyéb értékpapíro-két 6 és fél százalékról 6 százalékra mér-sékelté.

Az inyesmester szakácskönyve 2500 recept, 510 oldal. A hatalmas kötet egész-vászonkötésben 144 lej Lepagenál Kolozs-vár, postán utánvétellel.

Jön az 5-ik osztály huzása a legnagyobb nyereményekkel!

Az állami sorsjáték osztályokra van osztva. Aki kezdetől játszik, a sors-játék mind az öt osztályán játszik, azaz öt részletben fizeti egy sorsjegy árát, résztvesz a sorsjáték minden huzásán és könnyen egész életére gazdag lehet. A huzások azonban osztályonként mind nagyobb és nagyobb nyereményekkel kecsegtetnek, mert míg az 1—4. osztályon cca 46 millió lejt huznak ki, addig az 5. osztály huzásán négyszer annyit, azaz 200 millió lejt sorsolnak ki 38 nap alatt. Az 5. osztály a sorsjáték legérdekesebb osztálya, tekintettel részben a kisorsolásra kerülő nagy összegre, részben az 5, 3, 2 és 1 millió lejes főnyereményekre.

Az első négy osztály nyere-ményeinek összege százalékban

20% 80%

Míg az 5. osztályé

A legszerencsésebbek mégis csak a

BANCA ILIESCU S. A. Cluj, erdélyrészi főelárusító

sorsjegyei maradnak, melyet igazol az, hogy az előző osztlyon **10,239.000 lei nyereményt prompt kifizetett**
 Vegyen, vagy rendeljen azonnal nyerő sorsjegyet

FŐELÁRUSÍTÓ:

Kereskedelmi Hitelintézet R. T.

Cluj-Kolozsvár, Piata Unirii (volt Mátyás király-tér No. 20.)

— Galsworthy súlyos beteg. Londonból jelentik: Az influenzában megbetegedett Galsworthy állapota változatlanul ag-gasztó, mert szövődményes komplikációk léptek fel.

Szoptató nők tejét értékessé teszi: Ovomaltine.

— Bulgária nem függeszti fel a kül-földi kölcsönök törlesztési szolgálatát. Szófiából jelentik: Hivatalosan cáfolják a külföldi lapok azon híret, hogy Bulgá-ria fel akarná függeszteni a külföldi kölcsönök törlesztési szolgálatát.

— Fehér mámor. Nincs élvezetesebb dolog a világon, mint meleg, kellemes helyről kinézni a kemény télbe, végtelen fehérségbe, zuzmarával megkoronázott fákra. A villalakók tudják értékelni ezt az élvezetet, amelynek kedvéért szívesen lemondanak a városi élet sok komfortjá-ról. Mennyivel fokozódik ez az élvezet, ha az ablak világában élet is zajlik, téli élet. Ha a ski-sport mindkét nembeli fia-taljai játékos boldogságukban szinte fal-ják a szikrázó napsütést és minden por-cikájuk megremeg az izmok duzzadásá-ban. Alvó fehér világon feltörekvő, le-

zuhanó, keringő élet. Szépséges ébrenlét és egyre megújuló gyönyör. Ezt lehet élvezni a Royal Fehér mámor című film-jén. Kevés színjáték és sok-sok természet, a téli világ megtarult szépségei. Akik szerepelnek benne, kicsi fiutól öreg ham-burgi asztalosig, mind pompásan érti a ski-sportot, hősies lendületével és has-rengető komikumával. A Royal mozi igaz-gatósa jó érzékére vall, hogy januárban mutatja a képet, amikor a tárgyhoz meg-van a diszpozíció. A darab — és ez ért-hető — telt házak mellett megy. (sz. i.)

UJ KELET *Legújabb hírek*

Revolvertüzben, páratlan izgalmak között kamposkeresztet akartak elhelyezni a vasgárdisták az ismeretlen katona sírjára

Kétszer rohantak meg a vasgárdisták a rendőrségtől védett Parcul Caroli Bukarestben. Stelescu vasgárdista képviselő és egy görögkatolikus lelkész izgatták rohamra a vasgárdista diákokat

Hat vasgárdista és kilenc rendőr megsebesült

Bucuresti-Bukarest, január 25. (Az Uj Kelet tud.) A január 24-i egyesülési ünnepén szinte páratlanul álló izgalmakat okozott a Vasgárda tüntetése. A Vasgárda még az elmúlt héten elhatározta, hogy

a Parcul Carolban levő ismeretlen katona sírjára kamposkeresztet fog elhelyezni

és ilyen irányú kéréssel fordult Samsonovici hadügyminiszterhez. A tábornok azonban elutasította a kérést azzal az indoklással, hogy az ismeretlen katona nemcsak a keresztények számára jelent szimbólumot, hanem mindazoknak, akik áldozatot hoztak az országért.

A főleg egyetemi haligatkból álló vasgárdista csoport azonban nem vett tudomást a tiltó rendelkezésről és a Guttenberg Körben néhány nappal ezelőtt tartott gyűlésén elhatározta, hogy január 24-én mégis elhelyezi a kamposkeresztet az ismeretlen katona sírján. A belügyminisztérium rendeletet adott a rendőrségnek, hogy jóelőre megtegye az intézkedéseket a vasgárdisták akciójának megakadályozására.

A vasgárdisták képviselője izgat

Január 24-én reggel 8 órakor már jelentékeny rendőri legénységet koncentráltak a Károly park köré. A vasgárdisták csak tíz óra tájban gyülekeztek a Szent Antal templomba, ahol mintegy hatszázan gyűltek össze. A templomban Georgescu Edinet lelkész tartott misét, míg az ünnepi beszédet Stelescu vasgárdista képviselő tartotta.

Ne ijesszen meg az ó nagy számokkal szemben a mi kis erőnk, a kemény harcban, amely ránk vár. Lelkészsünkkel az élen megyünk, csendben és ha letörnek bennünket és ha vérünk bevörösíti a havat, még számosabb fogunk visszatérni, mert velünk lesznek a főváros összes polgárai és az egész nemzet együtt-érzése.

És mégis oda fogjuk szelni a keresztet, amit azoknak kellett volna megtenniük, akik ezt nem akarják megtenni. Ma amikor a kereszt szimbóluma előtt hajlunk meg, a kereszt előtt, amely a lelünkben lakozik, el vagyunk határozva a halálra, de nem hagyjuk el soha és viselni fogjuk a vállunkon, ha el is bukunk alatta és el fogjuk helyezni ott, ahol a helye van.

Megindul a roham

Dél előtt 11 órakor, Edinet lelkésszel az élükön, aki gyorsba burkolva vitte magával a keresztet, megindultak a vasgárdisták a Károly park felé. A park kapuit zárva találták, előtte pedig a rendőrség és annak vezetői, valamint Călinescu belügyi alminiszter, Dumitrescu főügyész és több fővárosi ügyész és rendőrkésztor. Stelescu a hatóságok vezetőitől a park kapujának felnyitását követelte, míg a vezetőügyész a tömeg visszavonulását kérte, mert a kormány nem engedi meg a tüntetést.

Ebben a pillanatban a vasgárdisták sorából két revolverlövés dördült el és Stelescu megadta a jelt a támadásra. A vasgárdisták megrohanták a kaput és sikerült is benyomniuk. Fadarabokkal és kövekkel vették fel a harcot a fegyveres karhatalommal. A vasgárdisták rohama elszakítja a park kapujának láncait és a tömeg betöved a parkba. Stelescut valókra emelték és a vasgárdista képviselő a következő szónoklatot intézte társaihoz:

Imádkozunk ezen a szent helyen a pogányok kezébe jutott országunkért. Viseljük papunk keresztjét, melyet por-

ba tiportak, szent öltönyét megtépték, lábbal taposták. A kereszt meggörbült, vérünk pedig bőségesen folyt. Eg felé fordított szemekkel imádkozunk Istenhez...

A prédikációt a csendőrség sortűze szakította meg.

A csendőrök ugyanis az ijesztő közeleget látván a levegőbe löttek, majd szuronyrohamot vezettek a diákok ellen.

A vasgárdista csoportban hatalmas pánik tört ki és a tömeg kivonult a Károly parkból. Stelescu letérdelt a diákokat és a pap izzóhangú beszédét tartott nekik. Beszél azokról, akik a templomot megszentelték, a szabadkőművesekről és főleg a zsidókról.

A második támadás A beszéd hatása alatt a vasgárdisták újabb rohamot vezettek a Károly park ellen.

Ekkor a csendőrség könnyfakasztó gázokkal próbálkozott és ezeknek se-

gítségével sikerült is visszazoritani a vasgárdistákat a parkból.

A diákok ekkor sorokba fejlődve, visszatértek a templomba. Itt azonban a rendőrség emberei várták őket, akik Edinet lelkészt letartóztatták, Stelescu képviselő a vezetőügyésznél néhány diák társaságában interviuolt.

A vezetőügyész azonban őket is letartóztatta.

Az összecsapások következtében hat vasgárdista és kilenc rendőr megsebesült. Az éjszaka folyamán a vasgárdisták Bukarest utcáin folytatták a tüntetéseket és több járőrelőt is megölték.

Az éjszaka folyamán Zelea Codreanu és Cuza meglátogatta a letartóztatottakat és interviuoltukra

szabadon engedték őket. A vasgárdisták szimpátiatüntetést rendeztek a Calendarul szerkesztője előtt, amelynek erkélyéről Nichifor Crainic, a lap szerkesztője tartott izzóhangú izgató beszédet és hasonló bátor cselekedetekre biztatta a diákságot.

A szovjet fokozza a vörös hadsereg harcképességét a távolkeleti helyzet miatt

London, január 25. A szovjetunio központi végrehajtóbizottsága előtt Molotov külpolitikai beszédet mondott, amelyben rátért a távolkeleti helyzetre is. Molotov sajnálatosan mondja, hogy a japán kormány elutasította az Oroszországgal való megnevezési paktum megkötését. Ez-

zel az inditvánnyal Oroszország be akarta bizonyítani jószándékát a béke megszilárdítására. A távolkeleti feszültség miatt a vöröshadsereg harcképességét fokozni kell. Komoly lépés ebben az irányban a zipar megfelelő kiépítése lesz.

Genfben már parafálták a meg- állapodást

Négy éven keresztül három népszövetségi szakértő segít a kormánynak a pénzügyi reorganizációs program keresztülvitelében

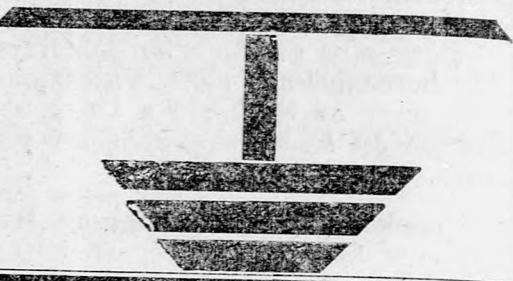
Szinaja, január 25. A jugoszláv királyi család megérkezése után a kormány Szinajában tartózkodó tagjai Vaida Sándor miniszteri szalonkocsijában gyűltek össze, ahonnan a miniszterelnök a hétfői nap folyamán több, szór is hosszas beszélgetéseket folytatott a kormány kiküldöttjével, Lugojanuval. Lugojanu legutóbbi közleményei alapján Madgearu és Mirto, majd Titulescu és Mironescu is hozzájárultak az egyezményhez. Hétfőn délután háromszor beszélt Vaida telefonon Lugojanuval, este 10 órakor pedig Antoniadé genfi román követ jelentkezett a telefonon és közölte a kormánnyal, hogy a Lugojanu és Avenol népszövetségi főtákar között folytatott tárgyalások sikeresen befejeződtek. Hajnali 2-kor kapta meg Lugojanu Szinajából kelteve a távirati felhatalmazást

az egyezmény parafálására, ami január 24-én meg is történt.

Madgearu pénzügyminiszter ma fogadta a sajtó képviselőit és közölte velük az egyezmény aláírásának hírét. Az egyezmény többek között a következőket tartalmazza:

„A román kormány kötelezi magát arra, hogy minden lehető mértékben a költségvetés egyensúlyának helyreállítása és egy általános pénzügyi reform végrehajtása érdekében, amelyben benne foglalják az állam belső tartozásai kifizetésének tervezete is. A Népszövetség pénzügyi bizottsága konzultatív (tehát nem ellenőrző), technikai együttműködést létesít a román kormánnyal a gazdasági és pénzügyi reorganizációs program kidolgozása és végrehajtása tekintetében. A népszövetségi tanács ajánlása alapján a román kormány négy évre, tehát 1933 április el-

JÖN
A ROYAL
MOZGÓBA
TAUBER RICHARD
SUPERFILMJE A
„HAZUG CSÓKOK”

sejtől 1937 április 1-ig három szakértőt nevez ki, akik közül egyik kincstári és költségvetési, a másik könyvelési és a harmadik adóügyi kérdésekben fog a román kormánynak tanácsokkal szolgálni.

Pénzügyi tanácsot nevez ki a Népszövetség

Ezzel egyidejűleg a népszövetségi tanács a román kormánnyal egyetértve pénzügyi tanácsot fog kinevezni, amelynek hivatása az, hogy koordinálja a szakértők munkáját és ellenőrizze a szakértők és a román kormány együttműködését. A román kormány jogában áll kinevezni egy megbízottat, aki a Népszövetség pénzügyi bizottságában a román érdekeket képviselje. A népszövetségi tanácsnak jogában áll a delegált szakértőket a fenti terminus lejártá előtt visszahívni, ha úgy találja, hogy együttműködésük nem célirányosabb. Hasonlóképpen jogában áll a román kormánynak is kérni a népszövetségi tanácsától az együttműködési terminus csökkentését.

Az egyezményhez több melléklet járul. Az első melléklet 10 pontban sorolja fel a pénzügyi reorganizációs programot, amelyet a román kormány a Népszövetség segítségével meg kíván valósítani. A 2-ik számú melléklet megállapítja és elhatározza a három szakértő hatáskörét, valamint a pénzügyi tanácsos jogkörét is, megállapítva, hogy milyen kérdésekben szükséges és kell az, hogy véleményt mondjanak. A román kormány megőrzi teljes akciósabadságát, mert a szakértők véleményezése nem kötelező. A Banca Nationala mellett működő Auboin és a CFR mellett működő Leverre szakértőt fel fogja kérni a kormány, hogy ugyan- csak vegyenek részt a pénzügyi reorganizációs program alkalmazásában.

Eddig szól Madgearu nyilatkozata, a mely mindenestre nem precizozza, hogy milyen pénzügyi program keresztülvitelére vállalkozott a kormány Genfben. Az egyezmény megkötése még kilátástalanabbá teszi azoknak az akciókat, akik a lejárfolyamának csökkentéséről, vagy éppen inflációról beszéltek az utóbbi időben. Az egyezmény egyedül álló a maga nemében, mert eddig a Népszövetség csak effektív pénzügyi támogatásokat nyújtott a hozzá forduló államoknak és nem „technikai” együttműködést. Azon kívül, hogy a szakértők jelentése bizonyos megnyugvást jelent, az egyezmény előnye az, hogy a külföldi hitelezők ezen a réven hozzá fognak járulni az ez évi külföldi tartozások 2 és fél milliárdos csökkentéséhez.

Csütörtökre halasztották a parlament megnyitását

Bucuresti-Bukarest, január 25. Ma kellett volna megnyitni a parlamenti ülésszaknak. Minthogy — különösen a reggelen dühöngő hóviharak miatt — több képviselő vonata elakadt, az ülésszak megnyitását csütörtökre halasztották.

— A hollandindiai Jávát orkán pusztította végig. Londonból jelentik: A hollandindiai Jávát orkán pusztította végig. Surakarta kerület egyik közszécsében 12 méter magas fal összeomlott s 23 embert maga alá temetett. Tízhat halottja és 7 súlyos sebesültje van a katasztrófának.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása, Cluj-Kolozsvár, Strada Barza L. Pop (v. Brassai u.) 10. sz. Telefon 5-71.

Taxa pos-
plátite in
No. 224.713

da Baron
Telefon:
Havonta 1
évre 600,
földre: Ha
félére 6,
detések di
KELET
zsidóság e
keink utá
rás megje

11

A boldo

Az észak-
ben mutat
megkötögy
Mindenek
A svéd,
utóbbi évti
pesség szá
több abszo
dál az ol
Ibsen, S
Knut Ham
Sigríd Und
enak az is
Politikai
államok t
tanítómeste
mának.

Norvégia
sek voltak
Dánia m
gét és flott
leszerelte,
acskül.

S mig
Franciaors
igyekeznek
lannak lá
ciókka] ny
fogyasztás
forrongit
talistái me
saikkal, a
1935-ig a
Bizonyár
nem is va
diktálta ez

Egyszerű
látás, hely
Az, ami
dasági és
hiányzik,
Norvégia
a jólét
a prosperitás
A jólét

Fekete
lelklism

Miss Ru
minden biz
való.

Ruby Ba
előtt elköv
atlan csek
saságában
együtt ült

Hét nége
fekete, min
fekete, min
Ez a lell
hetének tar
embert sze
melyet a v
társnőjén B

Holott B
a „civilizál
már egymá
lekmény, d
hér nők el
sulva, már

A néger
éppen ezé
szakot még
A néger
naivak ahl
sabbrendü
lássanak,
Ennek
társnője
sport, min
jelentették
ket az alá
különös re
rendje és